

المملكة العربية السعودية
وزارة التعليم العالي
الجامعة الإسلامية بالمدينة المنورة
عمادة البحث العلمي
قسم الترجمة

أركان الإيمان

باللغة البوسنوية

KRALJEVINA SAUDIJSKA ARABIJA

**MINISTARSTVO VISOKOG
OBRAZOVANJA**

ISLAMSKI UNIVERZITET U MEDINI

INSTITUT ZA NAU^NA ISTRA@IVANJA

ODJEL ZA PRIJEVOENJE

A decorative graphic of a scroll with a grey shadow, containing the title text.

TEMELJI VJEROVANJA

BOSANSKI JEZIK

Temelji (ar. ruknovi) imana

Temelji (ruknovi) imana su: vjerovanje u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, u Sudnji dan i vjerovanje u predodreljenje (ar. kader) dobra ili zla. Ka`e Uzvi{eni:

قَالَ تَعَالَى ﴿ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّنَ ﴾ لِكَفِّ فِتْنِكَ فَتَقَفَّ ۖ

"^estiti su oni koji vjeruju u Allaha, i u onaj svijet, i u meleke, i u knjige, i u vjerovjesnike..." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Baqara: 177.) I Ka`e Uzvi{eni:

وَقَالَ تَعَالَى: اٰكُلُ ءَامَنَ بِاللّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا

نُفَرِّقُ بَيْنَ اٰحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ ۗ ﴿ لِكَفِّ فِتْنِكَ فَتَقَفَّ ۖ

"Poslanik vjeruje u ono {to mu se objavljuje od Gospodara njegovog, i vjernici - svaki vjeruje u Allaha, i u meleke Njegove, i knjige Njegove, i poslanike Njegove. Mi ne izdvajamo nijednog od poslanika Njegovih." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Baqara: 285.)

وَقَالَ تَعَالَى: اِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿ ﴿ لِكَفِّ فِتْنِكَ

فِتْنِكَ ۖ

"Mi sve s mjerom stvaramo." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Qamar: 49.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Iman je da vjeruje{ u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan, i da vjeruje{ u predodreljenje dobra ili zla." (Hadis bilje`i ga Muslim.)

Vjerovanje (iman) je govor jezika, ubjelenje i vjerovanje srca, i rad (djelo) organa, pove}ava se pokorno{ }u, a smanjuje grije{enjem. Ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

قال تعالى: اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾ لِيُكَفِّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ

﴿٤﴾

"Pravi vjernici su samo oni ~ija se srca strahom ispune kada se Allah spomene, a kad im se rije~i Njegove kazuju, vjerovanje im u~vr{ }uju i samo se na Gospodara svoga oslanjaju. Oni koji molitvu obavljaju i dio od onoga {to im Mi dajemo udjeljuju, oni su zbilja, pravi vjernici." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Anfal: 2.-4.) A zatim ka`e:

وقال تعالى: اهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ
لِيَزِدُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ ﴿٤٨﴾ لِكْفِ فِقْرِنِ فَتَقَفَ فِيهَا ۚ

"On uliva smirenost u srca vjernika da bi jo{ vi{e u~vrstili vjerovanje koje ve} imaju..." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Fath: 4.)

Iman se pove}ava srazmjerno pove}anju ~ovjekovih dobrih djela, a smanjuje se srazmjerno slabljenju dobra koje ~ovjek ~ini. Grijesi i lo{a djela takole uti~u na smanjenje imana. Ukoliko ~ovjek pripri{e Allahu sudruga (ar. {irk) ili u~ini neko djelo koje ga izvodi iz vjere (ar. kufr), bezuvjetno dolazi do negacije samih osnova vjerovanja, i do njegovog poni{tenja. Dok, ukoliko ~ovjek u~ini neki grijeh, mimo gore spomenutih, ili ukoliko ostavi neku od strogih naredbi (ar. farz) dolazi do slabljenja vjerovanja vezanog za naredbe i zabrane ili do njegovog krnjenja ili slabljenja. Ka`e Allah, d`elle {e`nuhu:

قال تعالى إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ
لِمَنْ يَشَاءُ ﴿٤٨﴾ لِكْفِ فِقْهَلِ فِي فَتَقَفَ فِيهَا ۚ

"Allah ne}e oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprostije manje grijehe od toga, kome On ho}e..." (prijevod zna~enja Kur'ana, An-Nisa': 48.)
Zatim ka`e:

وقال تعالى اِيْحْلِفُوْا بِاللّٰهِ مَا قَالُوْا وَلَقَدْ قَالُوْا كَلِمَةَ الْكُفْرِ
 وَكَفَرُوْا بَعْدَ اِسْلَمِهِمْ لِيُكْفِفُوْا فَاَنْفَقُوْا فِيْ

"Licemjeri se zaklinju Allahom da nisu govorili, a sigurno su govorili nevjerni~ke rije~i i pokazali da su nevjernici, nakon {to su javno islam bili primili..." (prijevod zna~enja Kur'ana, At-Tevba: 74.)

Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: " ^ovjek koji ~ini blud nije vjernik dok ga ~ini, ~ovjek koji krade nije vjernik dok krade, ~ovjek koji pije alkohol nije vjernik dok ga pije."

Prvi temelj (ar. rukn) - Vjerovanje u Allaha, d`elle {e'nuhu

Realizacija vjerovanja u Allaha d`elle {e'nuhu, biva na sljede}i na~in:

1. ^vrsto ubjelenje da je Gospodar svega stvorenog, onoga {to mi vidimo i ne vidimo, samo Jedan, te da je On Jedini Tvorac i istinski Vladar svega, da je On Jedini koji svim upravlja i sve reguli{e. Da je On onaj koji opskrbljuje, o`ivljava, usmr}uje, da je On onaj koji daje korist i {tetu, dobro i zlo.

Nema gospodara osim Njega, On ~ini {to ho}e i sudi onako kako On `eli. On uzvisuje ili poni`ava onoga koga On ho}e. Njemu pripada carstvo Nebesa i zemlje. On je onaj koji sve mo`e, sve zna, i koji je o svemu obavije{ten. On nema potrebu ni za ~ime, u Njegovoj ruci je sva vlast i svako dobro. On nema sudruga u onome {to ~ini, niti ima onoga ko mu se mo`e suprotstaviti u onome {to odredi. Sva stvorenja u koja spadaju: meleki, ljudi i d`inni su Njegovi

robovi, koji ne mogu iza}i iz okvira Njegove vlasti, htijenja i odredbe. Njegovim djelima nema broja, niti se broj~ano mogu iskazati. Sva ova svojstva i odlike su samo Njegove i u tome nema nikoga Njemu ravnim. Niko ih istinski ne zaslu`uje osim Njega, neka je slavljen i uzvi{en. Nije dozvoljeno pripisati bilo koju od njih nikome osim Allahu Jedinom. Ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

وقال تعالى: اقْلِ اللَّهُمَّ مَلِكِ الْمَلِكِ تُؤْتِي الْمَلِكَ مِنْ تَشَاءُ
 وَتَنْزِعُ الْمَلِكَ مِنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُدِلُّ مَنْ تَشَاءُ
 بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦٦﴾ لِكَلِمَةٍ

فَتَقَفَّ

"Reci: "O Allahu, koji svu vlast ima{, Ti vlast onome kome ho}e{ daje{, a oduzima{ je od onoga od koga ho}e{; Ti onoga koga ho}e{ uzvisuje{, a onoga koga ho}e{ unizuje{; u Tvojim ruci je svako dobro. Ti, uistinu, sve mo`e{!" (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Imran: 26.) Zatim ka`e:

وقال تعالى: ﴿ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴾ ﴿٦٧﴾

لِكَلِمَةٍ فَتَقَفَّ

"Na zemlji nema ni jednog `ivog bi}a, a da ga Allah ne hrani. On zna gdje }e koje boraviti i gdje }e sahranjeno biti. Sve to ima u Jasnoj Knjizi." (prijevod zna~enja Kur'ana, Hud: 6.) Zatim ka`e:

ذِفَّة فمففة األا له أألأ وَاأمرُ أبارك الله ربُّ العألمين ﴿

لِكفف فمففن ففففف

"Samo On stvara i upravlja! Uzvi{en neka je Allah Gospodar svjetova!" (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-A'raf: 54.)

2. ^vrsto ubjelenje da samo Allahu, d`ele {e'nuhu, pripadaju najljep{a imena i najuzvi{enija svojstva od kojih se pojedina nalaze u Njegovoj plemenitoj knjizi i sunnetu zadnjeg Poslanika i Vjerovjesnika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

Ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

قال سبحانه وتعالى: اَوْلِللهِ اَلْاَسْمَاءُ اَلْحُسْنَى فَاَدْعُوهُ بِهَا وَذَرُوْا

اَلَّذِيْنَ يُلْحِدُوْنَ فِيْ اَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ

﴿لِكفف فمففن ففففف﴾

"Allah ima najljep{a imena i vi Ga zovite njima, a klonite se onih {to iskre}u Njegova imena - kako budu radili, onako ce biti ka`njeni!" (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-A'raf: 180.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Allah, d`elle {e'nuhu ima 99 imena, ko ih nau~i i po njima bude postupao, u}i }e u D`ennet, On je nepar (ar. vitr) i voli nepar." (muttefekun alejhi)

Vjerovanje u Allahova lijepa imena i svojstva, se zasniva na dva principa:

Prvi: Ubjelenje da Allah, d`elle {e'nuhu ima najljep{a imena i najuzvi{enija svojstva, koja upu}uju na svojstva potpune savr{enosti, bez bilo kakve

manjkavosti ili nedostataka. Njemu ni{ta nije sli~no, i On nema sudruga u bilo kojem svom svojstvu, niti bilo koje stvorenje ima udjela u ne~emu {to je svojstveno samo Njemu.

Jedno od Njegovih imena je @ivi. On posjeduje svojstvo `ivota i stroga nam je obaveza (ar. vad`ib) pritvrd`ivati Mu to svojstvo, na na~in koji dolikuje Njegovoj uzvi{enosti i savr{enstvu.

Taj `ivot je savr{en i beskona~an, i on objedinjuje vi{e vidova savr{enstva kao {to su znanje, mo} itd.

Ovaj `ivot nema po~etka niti kraja, on je oduvijek i traje}e zauvijek.

Ka`e Allah, d`elle {e`nuhu:

قال تعالى: اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَاْخُذُهٗ سِنَةٌ

وَلَا نَوْمٌ لَّيْلٌ كَفَّكَ فَكَفَّتَهُ ۗ

"Allah je - nema boga osim Njega - @ivi i Vje~ni! Ne obuzima Ga ni drijeme` ni san!" (prijevod zna~enja Kur'ana Al-Baqara: 255.)

Drugi: Allah, d`elle {e`nuhu, je potpuno ~ist od bilo kakvih manjkavosti ili nedostataka kao {to su: san, nemo}, neznanje, nepravda itd. On je takole ~ist od bilo kakve sli~nosti sa stvorenjima.

Stroga je obaveza nijekanje svega onoga {to je Allah, d`elle {e`nuhu, sam sebi zanijekao ili {to Mu je zanijekao Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, koji je ubjelen da je Allah, d`elle {e`nuhu, opisan svim svojstvima savr{enstva, suprotnih svojstvima manjkavosti, od kojih je Uzvi{eni ~ist. Tako kada Allahu, d`elle {e`nuhu, negiramo svojstvo sna ili drijeme`, automatski Mu potvrlujemo svojstva savr{ene vje~nosti i `ivota. Negiranje bilo kojeg

svojstva manjkavosti ili nedostatka, sadr`i u sebi potvr{livanje nekih od svojstava savr{enstva. On je savr{en, a sve mimo Njega je manjkavo. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَلَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾ لِكِفِّ

فَقَلِّ كَفَّتَفِّ ﴿١١﴾

"Niko nije kao On! On sve cuje i sve vidi!" (prijevod zna~enja Kur'ana, A{-[ura: 11.) Zatim ka`e:

وقال تعالى: اَوْ مَا رَبُّكَ بِظَلَمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٤٦﴾ لِكِفِّ نِدَاةٍ فَتَفِّ ﴿٤٦﴾

"A Gospodar tvoj nije nepravedan prema robovima Svojim." (prijevod zna~enja Kur'ana, Fussilat: 46.) Zatim je rekao:

وقال تعالى: اَوْ مَا كَانَ اَللّٰهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمٰوٰتِ

وَلَا فِي الْاَرْضِ ﴿٤٤﴾ لِكِفِّ فَمِ كَفَّتَفِّ ﴿٤٤﴾

"Allahu ne mo`e ni{ta uma}i ni na nebesima ni na Zemlji." (prijevod zna~enja Kur'ana, Fatir: 44.) Zatim ka`e:

وقال تعالى: اَوْ مَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴿٦٤﴾ لِكِفِّ مَكَّةَ فَتَفِّ ﴿٦٤﴾

"Gospodar tvoj ne zaboravlja." (prijevod zna~enja Kur'ana, Maryam: 64.)

Vjeronje (iman) u Allahova, d`elle {e`nuhu, imena, svojstva i djela je jedini put spoznaje Allaha, d`elle {e`nuhu. Uzvi{eni je na ovom svijetu Svojim robovima u~inio nedostupnim Njegovo vilenje, ali im je zauzvrat dao da kroz ono {to vide, saznaju da

postoji njihov Gospodar, te da bi Ga na osnovu te spoznaje obo`avali.

Tako na primjer mnogi obo`avaoci obo`avaju svoje idole, mnogobo{ci obo`avaju kipove, a musliman obo`ava Allaha Uzvi{enog, Onoga koji je uto~iste svemu, nije rodio i rolen nije, i niko mu ravan nije.

Prilikom potvrivanja Allahu, d`elle {e`nuhu, Njegovih lijepih imena treba obratiti pa`nju na sljede}e stvari:

1. Vjerovanje da Allahu pripadaju sva lijepa imena spomenuta u Kur'anu i sunnetu, bez bilo kakvog oduzimanja ili dodavanja istih. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَهُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ

السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ

سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٢٠﴾ لِكَيْلَ كَفِّ قُلُوبِكُمْ عَنْ

"On je Allah - nema drugog boga osim Njega, Vladar, Sveti, Onaj koji je bez nedostatka, Onaj koji svakog obezbjeluje, Onaj koji nad svima bdi, Silni, Uzvi{eni, Gordi, Hvaljen neka je Allah, On je vrlo visoko iznad onih koje smatraju Njemu ravnim." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al - Ha{r: 23.)

U sunnetu je zabilje`eno da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ~uo ~ovjeka kako u~i dovu: "Allahumme inni es'eluke bienne lekel-hamdu, la ilahe illa ente el-mennanu bedi'us-semavati vel-erdi ja zel-dzelali vel-ikram ja hajju ja kajjum; pa je rekao Poslanik, salalahu alejhi ve sellem: "Znate li ~ime je molio Allaha? Reko{e: "Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju. Re~e: "Tako mi Onoga u ~ijoje ruci je moja du{a, molio je Allaha Njegovim najve}im

imenom kojim kada Ga se moli odazove se, i kada se od Njega tra`i udovolji." (bilje`e ga Ebu-Davud i Ahmed)

2. Vjerovanje da je Allah, d`elle {e'nuhu, sam sebe nazvao, opisao i pohvalio Svojim lijepim imenima, i da Njegovi robovi nemaju nikakvog udjela u tome, te da ta imena nisu izmi{ljena niti stvorena.

3. Vjerovanje da svako Allahovo, d`elle {e'nuhu, lijepo ime upu}uje na odreleno zna~enje usko vezano za to ime, i to na najuzvi{eniji na~in bez nedostataka i manjkavosti.

Obavezno je vjerovanje kako u imena, tako i u zna~enja i svojstva na koja ona upu}uju.

4. Obavezno po{tivanje i uva`avanje svojstava na koja upu}uju Allahova lijepa imena, bez li{avanja Allaha, d`elle {anuhu, bilo kojeg atributa ili svojstva, i bez iskrivljavanja njihovih pravih zna~enja.

5. Vjerovanje u svaki propis na koji ukazuje sve i jedno Allahovo, d`elle {anuhu, ime, kao i vjerovanje u sve {to proizilazi iz toga.

Radi boljeg shva}anja ovih pet stvari nave{ }emo kao primjer jedno od Allahovih, d`elle {anuhu, imena, "Es-semi", (onaj koji sve ~uje).

a) Vjerovanje da je ovo ime, "Es-semi", jedno od Allahovih imena koje je spomenuto u Kur'anu i sunnetu.

b) Vjerovanje da je Allah sam Sebe nazvao tim imenom i da ga je On objavio u Svojoj svetoj knjizi.

c) Vjerovanje da ovo ime, "Es-semi", sadr`i svojstvo sluha i da je sluh jedno od Allahovih svojstava.

d) Obaveza po{tivanja i uva`avanja svojstva sluha, koje proizilazi iz imena "Es-semi", bez li{avanja

Allaha, d`elle {e`nuhu, tog svojstva i bez iskrivljavanja zna~enja istog.

e) Vjerovanje da Allah, d`elle {e`nuhu, sve ~uje, svaki glas, bez obzira na njegovu ja~inu i intenzitet, kao i vjerovanje u ono {to proizilazi iz toga, tj. da Allah, d`elle {e`nuhu sve nadzire, i da Ga se treba bojati, uz ~vrsto ubjelenje da Allahu d`elle {e`nuhu ni{ta ne mo`e ostati skriveno.

Prilikom pritvrđivanja svojstava Allahu, d`elle {e`nuhu treba se pridr`avati slijede}eg:

1. Potvrđivanje svih svojstava, onakvih kakva su, spomenutih u Kur'anu i sunnetu, bez nijekanja bilo kojeg Allahovog svojstva i bez iskrivljenja njegovog izvornog zna~enja.

2. ^vrsto ubjelenje da Allahu, d`elle {e`nuhu, pripadaju samo svojstva savr{enstva, te da je On ~ist od bilo kakve mane ili nedostatka.

3. Stroga zabrana poreljenja Allahovih svojstava sa svojstvima Njegovih stvorenja, jer Allahu ni{ta nije sli~no, radilo se o Njegovim svojstvima ili djelima. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَلَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾

لِكْفِ قَلِيلٍ كَفْتَفَةٍ ۝

"Niko nije kao On! On sve ~uje i sve vidi!" (prijevod zna~enja Kur'ana, A{- [ura: 11.)

4. Potpuno odustajanje od bilo kakvog poku{aja spoznaje kakvo}e tih svojstava, niko osim Allaha nema znanja o tome.

5. Vjerovanje u svaki propis koji proizilazi iz tih svojstava, kao i rad po tim propisima.

Radi lak{eg shvatanja svega navedenog nave{ }emo primjer jednog od Allahovih svojstava, uzdizanje, uzvisivanje iznad 'Ar{a (el-istiva').

a) Potvrlivanje Allahu, d`elle {e`nuhu, svojstvo uzdizanja iznad 'Ar{a, i ~vrsto ubjelenje da Allahu pripada to svojstvo koje se spominje u Kur`anu. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿٥﴾ لِكْفِ

مَهْفُتَفٍ

"Milostivi se nad 'Ar{om uzvisio" (prijevod zna~enja Kur`ana, Taha: 5.)

b) Potvrlivanje ovog svojstva Allahu, d`elle {e`nuhu, na na~in koji samo Njemu dolikuje. Zna~enje ovog svojstva je Allahovo uzdizanje iznad 'Ar{a na na~in koji samo Njemu dolikuje.

c) Stroga zabrana porelenja uzdizanja Uzvi{enog sa uzdizanjem i uzvisivanjem Njegovih stvorenja. Allah, d`elle {e`nuhu, nije ovisan o 'Ar{u niti ima neku potrebu za njim a {to se ti~e uzdizanja ili uzvisivanja Njegovih stvorenja ono proisti~e iz potrebe ili oskudice za tim. To potvrljuju Allahove rije~i:

قال تعالى: لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾

لِكْفِ فَقَلِ كَفْتَفٍ

"Niko nije kao On! On sve ~uje i sve vidi!" (prijevod zna~enja Kur`ana, A{-[ura: 11.)

d) Neupu{tanje u razmi{ljanje o kakvo}i Allahovog, d`elle {e`nuhu, uzdizanja iznad 'Ar{a. Na~in samog tog ~ina je stvar nedostupna za shvatanje i poimanje

ljudima (ar. gajb), koju ne poznaje niko osim Uzvi{enog.

e) Ono {to proizilazi iz vjerovanja u ovo svojstvo je potvrivanje uzvi{enosti i gordosti Allahu, d`elle {e`nuhu, na na~in kakav samo Njemu prili~i, zbog Njegovog uzdizanja i uzvisivanja iznad svih Njegovih stvorenja uop{te, kao i usmjeravanje srca ka Njemu Uzvi{enom. Tako onaj koji pada licem na tle obra}a Mu se rije~ima "slavljen neka je moj Gospodar Najuzvi{eniji."

Tre}e: ^vrsto ubjelenje da je samo Uzvi{eni Allah jedino i istinito bo`anstvo, te da samo On zaslu`uje da se obo`ava i da On nema sudruga. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اُولَٰقَدَ بَعَثْنَا فِي كُلِّ اُمَّةٍ رَّسُوْلًا اَنْ اَعْبُدُوْا اللّٰهَ
وَاجْتَنِبُوْا اَلطَّاغُوْتَ ۗ لَّكُفَّ فَهْقَةً فَتَقَفَ ۚ

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: "Allahu se klanjajte, a kumira se klonite!" (prijevod zna~enja Kur'ana, En-Nahl: 36.)

Nijedan od poslanika nije poslan a da svome narodu nije govorio, ka`e Uzvi{eni:

اَعْبُدُوْا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ ۗ لَّكُفَّ
فَعَمَّ كَفًا فَتَقَفَ ۚ

"Allahu se klanjajte, vi drugog boga osim Njega nemate!" (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-A'araf: 59.)
Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: **اَوْ مَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ**
حُنَفَاءً ﴿١٦﴾ لِكْفِ فَتَنِهِمْ فَتَنَهُ ۖ

"A nareleno im je da se samo Allahu klanjaju, da Mu iskreno kao pravovjerni, vjeru ispovjedaju." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Bayyinah: 5.)

Buharija i Muslim bilje`e hadis u kome Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ka`e obra}aju}i se Mu'azu, radijallahu anhu: "O Mu'aze, zna{ li koje je Allahovo pravo kod Njegovih robova, i koje je pravo robova kod Njega? Rekao sam: "Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju. Re~e: "Allahovo pravo kod njegovih robova je da ga obo`avaju i da Mu druga ne pripisuju a pravo robova kod Njega je da ne kazni od njih onoga koji Mu druga ne bude pripisivao."

Jedini istinski bog je Onaj kojeg srca za Boga prihvataju i kojeg obo`avaju, Onaj prema Kojem se srca ispunjavaju ljubavlju, osje}aju}i da im je dovoljna nada u Njega, mole}i i pomo} tra`e}i samo od Njega, boje}i se i strahuju}i samo od Njega. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **اذْذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ**
دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿١٦﴾ لِكْفِ
فَتَنِهِمْ فَتَنَهُ ۖ

"To je zato {to Allah - postoji, a oni kojima se oni pored Allaha klanjaju - ne postoje, i zato {to je Allah uzvi{en i velik." (prijevod zna~enja Kur'ana Al-Had`d` : 62.)

Va`nost vjerovanja u Bo`iju jedno}u (ar. tevhid)

Njegova va`nost se odra`ava u sljede}im stvarima:

1. Bit vjere Islama, njen prvi i posljedni cilj je da ljudima predo~i Bo`iju jedno}u.
2. S tim ciljem je Allah, d`elle {e`nuhu, stvorio stvorenja, slao poslanike i objavljivao knjige; zbog njega su se ljudi i d`ini podijelili u dvije skupine; vjernike i nevjernike, sretne i nesretne.
3. On je prva obaveza koju prihvata onaj koji ulazi u Islam, i on je zadnja stvar sa kojom vjernik napu{ta ovaj svijet.

Realizacija i sprovelenje vjerovanja u Bo`iju jedno}u

Realizira se na taj na~in {to }e ~ovjek o~istiti svoje vjerovanje od bilo kakvih primjesa {irka, novotarija i grijeha.

Realizacija se dijeli na obaveznu i neobaveznu tj. pohvalnu.

Obavezna realizacija biva sprovelenjem triju stvari:

1. ^i{ }enje vjerovanja od primjesa politeizma koje negiraju osnove vjerovanja.
2. ^i{ }enje vjerovanja od novotarija koje umanjuju ili negiraju dio vjerovanja vezanog za naredbe i zabrane, ili koje negiraju osnove vjerovanja, ukoliko su od te vrste.

3. ^i{ }enje vjerovanja od grijeha koji uti~u na njega i umanjuju nagradu za njegovu ispravnu realizaciju.

[to se ti~e neobavezne, tj. pohvalne realizacije, tu ubrajamo sljede}e primjere:

a) Realizacija stepena dobro~instva (ar. ihsan).

b) Realizacija stepena potpunog ubjelenja (ar. jekin).

c) Realizacija potpune strpljivosti (ar. sabur) koja se ogleda u tome da se vjernik ne jada i ne `ali nikome osim Allahu, d`elle {e`nuhu.

d) Molbe i potra`nje ne upu}ivati nikome osim Allahu.

e) Realizacija potpunog oslanjanja na Allah, d`elle {e`nuhu (ar. tevekkul), koji se ogleda u ostavljanju nekih dozvoljenih stvari koje su od uzro~nika izlije~enja kao {to su u~enje ajeta i dova oboljelom (ar. rukja) ili kao {to je kauterizacija.

f) Realizacija stepena potpune ljubavi prema Allahu, d`elle {e`nuhu, koja se ogleda u ~injenju dobrovoljnih djela (ar. nafila).

Ko realizira i sprovede vjerovanje na gore navedene na~ine, mo`e uz Allahovu pomo} biti siguran od vje~ne patnje u D`ehennemu. A onaj ~ije vjerovanje bude potpuno, i uz to ostavi male i velike grijeha, siguran je na ovom i na onom svijetu. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُوْنَ

ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ﴿٤٨﴾ لِكَفِّ فِقْهٍ فِي فِتْنَةٍ ۝

"Allah ne}e oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprosti}e manje grijeha od toga, kome On ho}e." (prijevod zna~enja Kur'ana, An-Nisa': 48.), a zatim ka`e:

وقال تعالى: الَّذِينَ نَوَّامِنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ
أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾ لِكْفِ
فَعَهُمْ فَتَفَنَفَ ﴿٨٢﴾

"Bi}e sigurni samo oni koji vjeruju i vjerovanje svoje
s mnogob{tvom ne mije{aju; oni }e biti na pravom
putu." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-An'am: 82.)

Nasuprot vjerovanju u Allahovu jedno}u je politeizam (ar. {irk).

Postoje tri vrste {irka:

1. Veliki {irk, koji negira osnove vjerovanja i kojeg
Uzvi{eni Allah nikome ne opra{ta, osim ko se
iskreno pokaje i promijeni. Ko umre ~ine}i veliki {irk
osta}e vje~no u vatri. Veliki {irk je da rob uz Allaha
obo`ava jo{ nekoga, da ga moli i da se oslanja na
njega, da ga voli i boji ga se, kao {to se voli Allah ili
Ga se boji kao {to se Allaha treba bojati. Ka`e
Uzvi{eni:

قال تعالى: إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ
وَمَا وَهُهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾ لِكْفِ
فَعَهُمْ فَتَفَنَفَ ﴿٧٢﴾

"Ko drugog Allahu smatra ravnim Allah }e mu ulazak
u D`ennet zabraniti i boravi{te njegovo }e
D`ehennem biti; a nevjernicima ne}e niko pomo}i."
(prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Maida: 72.)

2. Mali {irk, je onaj {irk koji krnji cjelovitost vjerovanja, on je sredstvo koje vodi u veliki {irk kao naprimjer zaklinjanje nekim mimo Allaha ili ~injenje djela radi nekog drugog osim Allaha (ar. rija’).

3. Skriveni {irk, vezan za namjere `elje i stremnje. On mo`e biti prve ili druge gore navedene vrste. Prenosi se od Mahmuda ibn Lebida, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ono ~ega se najvi{e za vas bojim je skriveni {irk." Reko{e: "A {ta je to skriveni {irk, Allahov poslani~e?" Re~e: "injenje dijela radi ljudi." (bilje`i ga imam Ahmed)

Definicija obo`avanja (ar. ibadet)

Obo`avanje obuhvata sve ono {to Uzvi{eni Allah voli i ~ime je zadovoljan, od vjerovanja, djela srca ili organa, tj. sve ono ~ijim se ~injenjem pribli`iva Allahu, d`elle {e`nuhu. U obo`avanje spada sve {to je propisano Allahovom knjigom ili sunnetom Njegovog poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Neke od vrsta ibadeta su: ibadet srca, kao {to je vjerovanje u {est imanskim temelja, oslanjanje na Allaha, strah i ljubav prema Njemu itd. Neki od tih ibadeta su vidljivi kao {to su: namaz, post, zekat, had`d`. Ibadet je ispravan samo ako je sazdan na dvije osnove:

Prva osnova je iskreno i ~isto obo`avanje samo Uzvi{enog Allaha ne pripisuju}i Mu druga. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٣٠﴾ لِكُفْرَةٍ كَثِفَتْ قُلُوبَهُمْ**.

"Iskreno ispovjedanje vjere je dug Allahu! A onima koji pored Njega uzimaju za{titnika: "Mi im se klanjamo samo zato da bi nas {to vi{e Allahu pribli`ili" - Allah }e njima, zaista, presuditi o onome u ~emu su se oni razilazili. Allah nikako ne}e ukazati na pravi put onome ko je la`ljivac i nevjernik." (prijevod zna~enja Kur'ana, Az-Zumar: 3.) I ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

وقال تعالى: **أَوْ مَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ ﴿٥٠﴾ لِكُفْرَةٍ كَثِفَتْ قُلُوبَهُمْ**.

"A nareleno im je da se samo Allahu klanjaju, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovjedaju." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Bayyina: 5.)

Druga osnova je slijedenje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u onome sa ~im je on do{ao. To jeste da rob radi ono {to je radio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na na~in kako je to on ~inio bez dodavanja ili oduzimanja bilo ~ega. Ovo je zna~enje {ehadeta: "Muhammed je Allahov Poslanik." Ka`e Uzvi{eni:

قال سبحانه وتعالى: اقل ان كنتم تحبون الله فاتبعوني
يحببكم الله ويغفر لكم ذنوبكم ﴿٣١﴾ لِكُمْ مَهْكَفَةٌ فَتَقْفُ ۖ

"Reci: "Ako Allaha volite mene slijede i vas }e Allah voljeti i grijehе vam oprostiti!" (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali-Imran: 31.), a potom ka`e:

وقال تعالى: اوما واتاكم الرسول فخذوه وما نهكم عنه
فانتهاوا ﴿٣٢﴾ لِكُمْ مَهْكَفَةٌ فَتَقْفُ ۖ

"Ono {to vam Poslanik da uzмите, ono {to vam zabrani toga se klonite." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Ha{r: 7.) Zatim je rekao:

وقال تعالى: افلا وربك لا يؤمنون حتى يحكموك فيما
شجر بينهم ثم لا يجدوا في انفسهم حرجا مما قضيت
ويسلموا تسليما ﴿٣٣﴾ لِكُمْ مَهْكَفَةٌ فَتَقْفُ ۖ

"I tako Mi Gospodara tvoga oni ne }e biti vjernici dok za sudiju u sporovima melusobnim tebe ne prihvate i da onda zbog presude tvoje u du{ama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok se sasvim ne pokore." (prijevod zna~enja Kur'ana, An-Nisa': 65.)

Stepen potpunog obo`avanje se realizira sa dvije stvari:

Prva: Potpuna ljubav prema Allahu, d`elle {e'nuhu, na na~in da se ta ljubav i ono {to On voli pretpostavi nad bilo ~im drugim.

Druga: Osje}aj potpune poni`enosti i skru{enosti prema Uzvi{enom Allahu tako da se rob pot~ini Uzvi{enom ~ine}i ono {to On nareluje, a ostavljaju}i ono {to On zabranjuje. Robovanje Allahu, d`elle {e`nuhu, obuhvata potpunu ljubav i pot~injenost Njemu uz nadu i strah od Njega u isto vrijeme. Primjenom ovih navedenih na~ela rob realizuje ~in robovanja Uzvi{enom Tvorcu. Osnovni cilj robovanja je postizanje Allahove, d`elle {e`nuhu, ljubavi i Njegovog zadovoljstva.

Allah, d`elle {e`nuhu, voli da Mu se Njegov rob pribli`ava ~injenjem onoga {to mu je On propisao i naredio. Kad god rob pove}a ~injenje dobrovoljnih ibadeta, Allah, d`elle {e`nuhu, ga pribli`i Sebi, i pove}a mu stepen kod Sebe. Sve ovo biva uzrocima ulaska u D`ennet Allahovom dobrotom i milo{u. Ka`e Uzvi{eni:

قال سبحانه وتعالى: اَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً اِنَّهٗ لَا

يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾ لِكُفِّ عَمَّكَفْنَفْتَفٍ

"Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome, ne voli On one koji se previ{e glasno mole." (prijevod zna~enje Kur'ana, Al-A'raf: 55.)

Dokazi i znakovi Allahove jedno}e

Postoji mnogo dokaza i znakova Allahove jedno}e. Onaj ko ih bude promatrao i o njima pomno razmi{lja, neupitno }e do}i do ubjelenja o Allahovoj jedno}i, vezanoj za Njegova djela, lijepa imena i svojstva, i shvati}e da je samo Njegovo pravo da

bude obo`avan. Navodimo samo neke od tih dokaza i znakova, mada su oni mnogobrojni:

a) Veli~ina i preciznost stvaranja svemira, broj stvorenja u njemu, te savr{ena preciznost poretka koji u njemu vlada. Ko bude razmi{lja o stvaranju nebesa i zemlje, sunca i mjeseca, te stvaranju ~ovjeka, `ivotinja, biljaka, sigurno }e do}i do zaklju~ka da sva ta stvorenja moraju imati jednog savr{enog Tvorca, koji zaslu`uje da bude obo`avan. Ka`e Allah, d`elle {e`nuhu:

قال سبحانه وتعالى: **اَوْجَعَلْنَا فِي الْاَرْضِ رَواسِيًا أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ**

وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣١﴾ **وَجَعَلْنَا**

السَّمَاوَاتِ سَفَنًا مَّحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ نَوَايِئِهَا مُعْرَضُونَ ﴿٣٢﴾ **وَهُوَ**

الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ

يَسْبَحُونَ ﴿٣٣﴾ **لِكْفَفٍ عَهْفٍ فِي فِتَّةٍ فِئْتَةٍ** ﴿٣٤﴾

"Mi smo po Zemlji nepomi~ne planine razmjestili da ih ona ne potresa, i po njima smo staze i bogaze stvorili da bi oni kuda `ele stizali. I to {to je nebeski svod osiguran Na{e je djelo, a oni se ipak okre}u od znamenja koja su na njemu. I no} i dan Njegovo su djelo, i Sunce i Mjesec, i svi oni nebeskim svodom plove." (prijevod zna~enja Kur`ana, Al-Anbija': 31-33.) A zatim ka`e:

وقال تعالى: **أَوْ مِنْ نَوَائِطِهِ خَلَقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَأَخْتَلَفُ أَلْسِنَتِكُمْ وَأَلْوَانِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِلْعَالِمِينَ**
﴿٢٢﴾ لِكْفِ فَكِّهِ فَتَفَهَّمُوا

"I jedan od dokaza Njegovih je stvaranje nebesa i zemlje, i raznovrsnost jezika va{ih i boja va{ih; to su zaista, pouke za one koji znaju." (prijevod zna~enja Kur'ana, Ar-Rum: 22.)

b) Ono s ~im su do{li poslanici, poslani od Allaha, d`elle {e'nuhu, koji ih je pomogao mnogim dokazima i znakovima, upu}uje na Allahovu jedno}u i savr{enstvo. Propisi koji su robovima objavljeni su jasan dokaz da je to djelo svojstveno samo Uziv{enom Tvorcu. To je djelo Onoga koji zna {ta je za Njegove robove dobro a {ta zlo. Ka`e Allah, d`elle {e'nuhu:

قال تعالى: **الْقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ
الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ** ﴿٢٥﴾ لِكْفِ
فَقَدْ كَفَّفْتَهُمْ

"Mi smo izaslanike na{e s jasnim dokazima slali i po njima knjige i terezije objavljivali da bi ljudi pravedno postupali." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al - Hadid: 25.) A zatim ka`e:

وقال تعالى: اقل لئن اجتمعت الإنس والجن على أن يأتوا
بمثل هذا القرآن لا يأتون بمثله ولو كان بعضهم

لبعض ظهيرا ﴿٨٨﴾ ل كفف ففعل كفف في فتنة ﴿٨٨﴾

"Reci: "Kad bi se svi ljudi i d'innovi udružili da sa~ine jedna ovakav Kur'an, oni, kao {to je on, ne bi sa~inili, pa makar i jedni drugima pomagali." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Isra': 88.)

c) Prirodna urolena osobina, koju je Uzvi{eni usadio u srca svih ljudi, pomo}u koje ~ovjek dolazi do priznanja i svjedo~enja Allahove jedno}e. Ta prirodnost posebno dolazi do izra`aja u trenucima kada ~ovjeka zadesi neka neda}a ili pote{ko}a, tada se on vrati Allahu mole}i samo Njega za pomo}. Kada bi ~ovjek bio sa~uvan od svih sumnji, strasti i po`uda koje slabe osje}aj prirodne potrebe za Tvorcem, osjetio bi da srce potvrluje i svjedo~i postojanje Jednog, Jedinog, Savr{enog Tvorca koji je jedinstven u svojim djelima, imenima i svojstvima, te da je On jedini koji zaslu`uje obo`avanje. Takoler bi osjetio potpunu predanost onome {to je propisano ljudima od Allaha, d`elle {e'nuhu. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: افاقم وجهك للدين حنيفا فطرت الله التي

فطر الناس عليها لا تبديل لخلق الله ذلك الدين القيم

ولكن اكثر الناس لا يعلمون ﴿٩٠﴾ * منيبين اليه واتقوه

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٣١﴾ لِكَيْ
فَقَّهْتُمْ فِيهَا ﴿٣٢﴾

"Ti upravi lice svoje vjeri kao pravi vjernik, vjeri, djelu Allahovu, prema kojoj je On ljude na~inio, - ne treba da se mijenja Allahova vjera, jer to je prava vjera, ali ve}ina ljudi to ne zna, - obra}aju}i mu se predano! Bojte se Njega i obavljajte molitvu, i ne budite od onih koji Mu druge ravnim smatraju." (prijevod zna~enja Kur'ana, Ar-Rum: 30-31.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Svako dijete se rodi sa prirodnim osje}ajem za postojanje Allaha, te njegovi roditelji od njega na~ine @idova, kr{ }ana ili vatropoklonika, kao {to `ivotinja donese na svijet svoje mladun}e zdravo i normalno, vi na njemu ne primjetite falinku niti sakatost. Zatim je prou~io: "Vjeri, djelu Allahovu prema kojoj je On ljude na~inio." (bilje`i ga Buharija)

Drugi temelj (ar. rukn) - Vjerovanje u Meleke

Definicija vjerovanja u meleke

Vjerovanje u meleke je ~vrsto ubjelenje da Allah, d`elle {e'nuhu, ima meleke koje je stvorio od svjetlosti, i da samo njemu robuju. Oni se onome {to im Allah Uzvi{eni zapovijedi ne opiru i ono {to im naredi izvr{avaju. Hvale ga no}u i danju, ne malaksavaju. Njihov broj ne zna niko osim Allah

Uzvi{enog. On ih je zadu`io mnogim radnjama i obavezama. Allah Uzvi{eni ka`e:

قال تعالى: **اُولَٰئِكَ اَلْبَرَّ اَمَّنْ فِى اللّٰهِ وَاَلْيَوْمِ الْآخِرِ
وَالْمَلٰٓئِكَةِ** ﴿ [سورة البقرة: الآية ١٧٧].

“^estiti su oni koji vjeruju u Allaha, i u Ónaj svijet, i u meleke.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Baqara: 177.) Uzvi{eni Allah ka`e:

وقال تعالى: **اٰكُلُ فِى اللّٰهِ وَاَمَّنْ فِى اللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَرُسُلِهٖ لَا
نُفَرِّقُ بَيْنَ اٰحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهٖ** ﴿ [سورة البقرة: الآية ٢٨٥].

“Poslanik vjeruje u ono {to mu se objavljuje Od Gospodara Njegova, i vjernici – svaki vjeruje u Allaha, i meleke Njegove.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al–Baqara: 285.) U poznatom hadisu D`ibrila u kojem je pitao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o islamu, imanu i ihsanu, rekao je: ”Bo`iji Poslani~e, obavijesti me o imanu!” Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je odgovorio: “Iman je da vjeruje{ u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, sudnji dan i da vjeruje{ u odrelenje dobra i zla.”

Stepen vjerovanja u meleke u islamu i njegov propis

Vjerovanje u meleke je drugi stub (ar.rukn) od {est stubova imana, bez kojeg ne}e biti primljen, niti ispravan iman roba. Svi muslimani su slo`ni na tome da je obaveza vjerovati u ~asne meleke i da onaj ko negira njihovo postojanje ili postojanje nekih od njih

biva nevjernikom i postupio je suprotno Kur'anu, sunnetu i konsenzusu (id`ma). Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: **اَوْ مَنْ يَكْفُرُ بِاللّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ**

وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿ [سورة النساء: الآية ١٣٦]

“A onaj ko ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u poslanike Njegove, i u onaj svijet – daleko je zalutao.” (prijevod zna~enja Kur’ana, sura An - Nisa’: 36.)

Kako vjerovati u meleke?

Postoji op}e i detaljno vjerovanje u meleke.

Op}e vjerovanje obuhvata sljede}e stvari:

Prvo: Vjerovanje u njihovo postojanje, i da su oni jedno od Allahovih stvorenja. Uzvi{eni Allah ih je stvorio da samo Njemu robuju. Njihovo postojanje je stvarno. Na{a nemogu}nost da ih vidimo ne dokazuje njihovo nepostojanje, jer koliko se u Kosmosu nalazi sitnih stvorenja koje mi ne vidimo, a koje u stvarnosti postoje. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je vidio D`ibrila u njegovom stvarnom obliku dva puta, a pojedini ashabi su vidjeli neke od meleka u ljudskom obliku. Imam Ahmed je zabilje`io u Musnedu da je Abdullah bin Mes`ud, radijallahu anhu, rekao: ”Allahov Poslanik je vidio D`ibrila u njegovom obliku sa {estotina krila, a svako krilo je zaklonilo horizont.” Imam Muslim bilje`i hadis u kome se ka`e da je D`ibril do{ao Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, u ljudskom obliku, u izrazito bijeloj odje}i, i izrazito crne kose. Na njemu se nije primje}ivao trag putovanja i niko ga od ashaba nije poznavao.

Drugo: Da im se da mjesto koje im je Uzvi{eni Allah odredio. Oni su Allahovi, On im nareluje. Uzvi{eni Allah im je ukazao po~ast, dao im visoko mjesto i u~inio ih bliskim Sebi. Od njih su Allahovi izaslanici sa objavom i bez nje. Nisu u stanju u~initi ni{ta bez Allahove, d`elle {e'nuhu, volje. Pa i pored toga oni ne mogu sebi ni drugima korist pribaviti, niti {tetu otkloniti. Zato nije dozvoljeno da im se ~ini bilo kakva vrsta ibadeta, a kamoli da im se pripisuju bo`anska svojstva, kao {to ~ine kr{ }ani sa Isaom, alejhis-salam. Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

قال تعالى: اَوْقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُۥٓ بَلْ عِبَادٌ

مُكْرَمُونَ ﴿٢٦﴾ لَا يَسْبِقُونَهُۥ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِۦ

يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾ [سورة الأنبياء: الآيتان ٢٦-٢٧].

“Oni govore: “Milostivi ima dijete!” Hvaljen neka je On! A meleki su samo robovi po{tovani. Oni ne govore dok On ne odobri i postupaju nako kako On naredi.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Anbiya': 26-27.)

Allah Uzvi{eni u Kur'nu ka`e:

وقال تعالى: اَلَّا يَعْصُونَ اللّٰهَ مَا اَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾

[سورة التحريم: الآية ٦].

”Koji se onome {to im Allah zapovijedi ne}e opirati, i koji }e ono {to im se naredi izvri{iti.” (prijevod zna~enja Kur'ana, At-Tahrim: 6.)

Ovo je ono {to svaki vjernik i vjernica moraju ostvariti od imana, ono {to moraju nau~iti i u to

vjerovati, i nema niko opravdanje za njegovo nepoznavanje.

Materija od koje su stvoreni meleki

Allah, d`elle {e'nuhu, je stvorio meleke od svjetlosti, d`inne od vatre, a ljude od ilova~e. Meleki su stvoreni prije Adema, alejhis-selam. Muslim bilje`i hadis u kojem Poslanik, sallallahu alejhi ve selem, ka`e: ” Meleki su stvoreni od svjetlosti, d`inni od plamena vatre, a Adem je stvoren od onoga {to vam je opisano.”

Broj meleka

Meleki su stvorenja ~iji broj ne zna niko osim Uzvi{eni Allah zbog njihova mno{tva. Na nebesima nema prostora veli~ine ~etiri prsta, a da na njemu nema meleka na sed`i ili kijamu. U Bejtul-Ma`mur, na sedmom nebu, ule svaki dan sedamdeset hiljada meleka, i vi{e se u njega ne vra}aju. Na sudnjem danu bi}e donesena vatra i ima}e sedamdeset hiljada u`eta, a svako u`e }e vu}i sedamdeset hiljada meleka. Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

قال تعالى: **اَوْ مَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ اِلَّا هُوَ** ﴿سورة المدثر: الآية ٣١﴾

”A vojske Gospodara tvoga samo On zna.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Muddessir: 31.)

Poslanik, salallahu alejhi ve selem, u hadisu ka`e: ”Za{kripala su nebesa, a kako nebi za{kripala, kada na njima nema prostora veli~ine stopala, a da na njemu nema meleka na sed`di ili ruku'u.” A o Bejtu-l-

Ma'muru Poslanik, sallallahu alejhi ve selem, ka`e: "U njega svaki dan ule sedamdeset hiljada meleka, i vi{e se u njega ne vra}aju." (bilje`i ga Buhari i Muslim). Poslanik, salallahu alejhi ve selem, takoler ka`e: "Donijet }e se D`ehennem i ima}e sedamdeset hiljada u`eta, svako u`e }e vu}i sedamdeset hiljada meleka." (bilje`i ga Muslim.) Iz gore navedenog se vidi mnogobrojnost meleka. Samo broj spomenutih u prethodnim hadisima dose`e cifru od devetsto miliona i ~etiri hiljade meleka. A {ta je tek sa ostalim melekima. Hvaljen neka je Onaj koji ih je stvorio, njima upravlja i zna njihov broj.

Imena meleka

Obaveza je vjerovati u meleke koje je Uzvi{eni Allah spomenuo u Kur'anu ili njegov Poslanik u sunnetu, a najpoznatija su trojica:

1. D`ibril ili D`ebrail, on je Ruhul-Kudus koji spu{ta objavu poslanicima, koja o`ivljava srca.
2. Mikail ili Mikal, koji je zadu`en za ki{u koja je `ivot za zemlju i koju usmjerava tamo gdje mu Uzvi{eni Allah naredi.
3. Israfil koji je zadu`en za puhanje u rog, obznanjuju}i time kraj ovog svijeta i po~etak drugog (ahireta).

Svojstva meleka

Meleki su stvarna stvorenja. Imaju stvarna tijela i odlikuju se fizi~kim i moralnim svojstvima, od kojih su:

1. Veli~ina njihovog izgleda i tijela. Uzvi{eni Allah je stvorio meleke u veoma velikim oblicima koja dolikuju njihovim ~asnim djelima kojima ih je Uzvi{eni Allah zadu`io.

2. Imaju krila. Uzvi{eni Allah je stvorio meleke sa dva, tri, i ~etiri krila, a neke i sa vi{e. Poslanik, salallahu alejhi ve selem, je vidio D`ibrila u njegovom obliku sa {eststotina krila kojima je zaklonio horizont. Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

قال تعالى: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ جَاعِلِ الْمَلٰٓئِكَةِ رُسُلًا اُولٰٓئِيْ اُجْنِحٰةٍ مِّثْنٰى وَثَلٰثَ وَرُبْعًا يَزِيْدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَآءُ ﴿۱﴾ [سورة فاطر: الآية 1].

”Hvaljen neka je Allah, stvoritelj nebesa i Zemlje, koji meleke sa po dva, tri i ~etiri krila ~ini izaslanicima; On onome {to stvara dodaje {ta ho}e.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Fatir: 1.)

3. Nemaju potrebe za hranom. Allah, d`elle {e'nuhu, je stvorio meleke bez potrebe za hranom. Meleki se ne `ene niti se razmno`avaju.

4. Meleki su `iva i razumna bi}a. Uzvi{eni Allah je s njima razgovarao i oni su s njim razgovarali. Meleki su razgovarali sa Ademom, alejhis-salam, i nekim poslanicima.

5. Imaju mogu}nost pretvaranja u oblike mimo svojih stvarnih oblika. Allah, d`elle {e'nuhu, je dao melekima sposobnost pretvaranja u ljudske oblike, i ovo je odgovor idolopoklonicima koji tvrde da su meleki Allahove, d`elle {e'nuhu, k}eri. Nije nam poznat na~in njihova pretvaranja, osim da se

pretvaraju u veoma precizne oblike i tada ih je teško razlikovati od ljudi.

Smrt meleka

Svi meleki }e umrijeti na sudnjeme danu, kao i melek smrti, zatim }e biti pro`ivljeni da bi obavili djela kojima ih je Uzvi{eni Allah zadu`io.

Ibadet meleka

Meleki Allahu Uzvi{enom ~ine razne vrste ibadeta kao {to su: namaz, dova, veli~anje Uzvi{enog Allaha, ruku', sed`da, bogobojaznost, ljubav prema Allahu i sl. Svojstva kojima se odlikuje ibadet meleka:

1. Stalni i neprekidni ibadet, bez malaksavanja.
2. Iskrenost prema Svemogu }em Allahu
3. Stalna pokornost i nepogrje{ivost, zbog njihove za{tite od grijeha i pogre{ki.
4. Poniznost i mnogi ibadet. Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: اِيُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾ [سورة

الأنبياء: الآية ٢٠]

”Hvale Ga danju i no}u, ne malaksavaju.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Anbiya’: 20.)

Djela meleka

Meleki ~ine razna djela kojima ih je Uzvi{eni Allah zadu`io, tako da su neki:

- Meleki koji dr`e prijesto ('Ar{).
- Melek zadu`en za spu{tanje objave poslanicima.

- ^uvari D`enneta i vatre.
- Meleki zadu`eni za oblake, ki{u i bilje.
- Melek zadu`en za planine.
- Melek zadu`en za puhanje u rog.
- Meleki zadu`eni za bilje`enje djela sinova Ademovih.
- Meleki zadu`eni za ~uvanje ~ovjeka, a kada mu Uzvi{eni Allah ne{to odredi ostave ga i biva ono {to mu je odreleno.
- Meleki koji su stalno uz ~ovjeka i upu}uja ga na dobro.
- Meleki zadu`eni za stvaranje ~ovjeka, za udahnjivanje du{e u njega, za bilje`enje njegove opskrbe i njegovih djela, i da li }e biti sretan ili nesretan.
- Meleki zadu`eni za uzimanje ljudskih du{a prilikom smrti.
- Meleki zadu`eni za pitanje ljudi u kaburu, i za ono {to slijedi od blagodati ili kazne.
- Meleki zadu`eni za dostavu selama Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, od njegova ummeta. ^ovjek ne treba putovati do Poslanika, salallahu alejhi ve selem, da bi ga poselamio, nego je dovoljno ma gdje se nalazio, da donese salavat i selam na njega, salallahu alejhi ve selem, a meleki su ti koji }e mu prenijeti selam. Putovanje je dozvoljeno samo radi posjete Polanikovog, salallahu alejhi ve selem, mesd`ida. Ovo su najpoznatija djela meleka, a ima ih jo{ mnogo. Dokazi za njih su: Uzvi{eni Allah u Kur`anu ka`e:

قال تعالى: الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ

بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا ﴿

[سورة غافر: الآية ٧].

”Meleki koji dr`e prijesto i oni koji su oko njega veli~aju i hvale Gospodara svoga i vjeruju u Njega i mole se da budu opro{teni grijesi vjernicima.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Mu’min: 7). Uzvi{eni Allah u Kur’anu ka`e:

وقال تعالى: أَقُلَّ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيْلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَيَّ

قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ ﴿ [سورة البقرة: الآية ٩٧].

”Reci: ”Ko je neprijatelj D`ibrilu? a on, Allahovom voljom, tebi stavlja na srce Kur’an.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Baqara: 97.)

Uzvi{eni Allah u Kura’nu ka`e:

وقال تعالى: أَوَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمْرَاتِ الْمَوْتِ

وَأَلْمَلَيْكَةُ بِأَسْطُوٰأَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا أَنفُسَهُمْ ﴿ [سورة

الأنعام: الآية ٩٣].

”A da ti je vidjeti nevjernike u smrtnim mukama, kada meleki budu ispru`ili ruke svoje prema njima.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-An’am: 93.)

Du`nosti ljudi prema melekima

Vjervanje u njih, ljubav prema njima, njihovo po{tivanje i spominjanje njihovih vrednota, zabrana njihova psovanja, omalova`avanja i ismijavanja.

Udaljavanje od onoga {to oni mrze, jer njih uznemirava ono {to uznemirava ljude.

Plodovi vjerovanja u meleke

Ostvarivanje imana, jer iman ne}e biti ispravan bez vjerovanja u njih.

Znanje o veli~ini njihova Stvoritelja, Njegove mo}i i vlasti, jer se u veli~ini stvorenja ogleda veli~ina Stvoritelja.

Pove}anje imana u srcu vjernika spoznajom njihovih svojstava, stanja i radnji.

Sigurnost i smirenost koju sti~u vjernici Allahovim, d`elle {e'nuhu, u~vr{ }ivanjem preko svojih meleka.

Ljubav prema melekima za ono {to ~ine od ibadeta na najpotpuniji na~in, i za oprost koji tra`e za vjernike.

Mr`nja ru`nih djela i grijeha.

Zahvaljivanje Uzvi{enom Allahu na njegovoj brizi prema svojim robovima, jer je neke od meleka u~inio ~uvarima ljudi, neke pisarima ljudskih djela, i mnoge druge koji su od koristi ljudima.

Tre}i temelj (ar.rukn) imana - Vjeronanje u Knjige

Vjeronanje u knjige koje je Uzvi{eni Allah objavio svojim poslanicima je tre}i temelj imana. Uzvi{eni Allah je slao poslanike s jasnim dokazima i objavio im knjige kao milost i uputu, kako bi upotpunili svoju sre}u na ovome i budu}eme svjetu, i kako bi iste bile pravcem kojeg }e slijediti, i presuliva~em melu ljudima u onome u ~emu se razilu. Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: ا لَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَاَنْزَلْنَا مَعَهُمُ
الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ ﴿سورة الحديد:الآية
٢٥﴾.

”Mi smo izaslanike na{e s jasnim dokazima slali i po njima knjige i terezije objavljivali, da bi ljudi pravedno postupali. (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Hadid: 25.) Uzvi{eni Allah takole ka`e:

وقال تعالى: ا كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً فَبَعَثَ اللهُ النَّبِيِّنَ
مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَاَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ
بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اَخْتَلَفُوا فِيهِ ﴿سورة البقرة:الآية ٢١٣﴾

”Svi ljudi su sa~injavali jednu zajednicu, i Allah je slao vjerovjesnike da donose radosne vijesti, i opomene, i po njima je slao knjigu, samu istinu, da se po njoj sudi ljudima u onome u ~emu se ono ne budu slagali. (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Baqara: 213.)

Su{tina vjerovanja u knjige

Vjerovanje u knjige je ~vrsto vjerovanje da Uzvi{eni Allah ima knjige koje je objavio poslanicima, te da su one uistinu od Njegovog govora. U njima je svjetlo i uputa. Ono {to je do{lo u njima je istina koja se mora slijediti i po kojoj se mora postupati. Njihov broj ne zna niko osim Uzvi{eni Allah, koji je rekao u Kur’anu:

قال تعالى: **ا وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا** ﴿ [سورة النساء: الآية ١٦٤].

”A Allah je sigurno s Musaom razgovarao.” (prijevod zna~enja Kur’ana, An-Nisa’: 164.) Uzvi{eni Allah takoler ka`e:

وقال تعالى: **ا وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلِمَ اللَّهِ** ﴿ [سورة التوبة: الآية ٦]

”Ako te neki od mnogobo`aca zamoli za za{titu, ti ga za{titi da saslu{a Allahove rije~i.” (prijevod zna~enja Kur’ana, At-Tawba: 6.)

Propis vjerovanja u knjige

Obaveza je vjerovati u sve knjige koje je Uzvi{eni Allah objavio poslanicima, i da su one njegov stvarni

govor, te da su objavljene, a ne stvorene. Onaj ko ih zanije~e, sve ili neke od njih postaje nevjernikom. Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

قَالَ تَعَالَى: أَيَّتُهَا الَّذِينَ فَوَّامِنُوا فَوَّامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ

وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَيَّ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ

مِن قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ

وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٣٦﴾ [سورة النساء: الآية

.[١٣٦]

”O vjernici, vjerujte u Allaha, i Poslanika Njegova, i u knjigu koju On Svome Poslaniku objavljuje, i u knjigu koju je objavio prije. A onaj ko ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u Poslanike Njegove, i u onaj svijet – daleko je zalutao. (prijevod zna~enja Kur’ana, An-Nisa’: 136.)

Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

وقَالَ تَعَالَى: ا وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مَبَّارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا

لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾ [سورة الأنعام: الآية ١٥٥]

”A ova knjiga koju objavljujemo jest blagoslovljena, zato je slijedite i grijeha se klonite da bi vam milost bila ukazana.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-An’am: 155.)

Potreba ljudi za knjigama i mudrost njihova objavljivanja

Da bi objavljena knjiga poslaniku bila izvor spoznaje vjere.

Da bi objavljena knjiga poslaniku bila pravedni sudac njegovom narodu u onome u ~emu se ne budu slagali.

Da bi objavljena knjiga sa~uvala vjeru poslije smrti poslanika, bez obzira na prostornu i vremensku udaljenost, kao {to je slu~aj sa poslanicom na{eg vjerovjesnika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

Da bi knjige bile dokazom protiv ljudi, tako da im nije dozvoljeno da rade suprotno njima i da odstupaju od njih. Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: اِ كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً فَبَعَثَ اللّٰهُ النَّبِيِّنَ

مُبَشِّرِيْنَ وَمُنذِرِيْنَ وَاَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ

بَيْنَ النَّاسِ فَيَمَا اَخْتَلَفُوْا فِيْهِ ﴿ [سورة البقرة: الآية ٢١٣

”Svi ljudi su sa~injavali jednu zajednicu, i Allah je slao vjerovjesnike da donose radosne vijesti, i opomene, i po njima je slao knjigu, samu istinu, da se po njoj sudi ljudima u onome u ~emu se ono ne budu slagali. (prijevod zna~enja Kur’ana, Al - Baqara: 213.)

Kako vjerovati u knjige

Vjervanje u knjige je op}e i detaljno:

Op}e je da vjeruje{ da je Uzvi{eni Allah objavio knjige svojim poslanicima.

Detaljno je da vjeruje{ u sve kniige koje je Uzvi{eni Allah spomenuo u Kur’anu, a to su Kur’an, Tewrat, Zebur, Ind`il i listove Ibrahimove i Musaove, i da

vjeruje{ u druge knjige koje je Uzvi{eni Allah objavio svojim poslanicima, a koje nije spomenuo u Kur'anu. Njihov broj ne zna niko osim Uzvi{eni Allah.

Sve ove knjige su do{le radi potvrde Allahovog, d'elle {e'nuhu, jedno}e u ibadetu, ~injenja dobrih dijela, zabrane politeizma i ~injenja nereda na Zemlji. Osnova pozivanja svih poslanika je jedna, makar se razlikovali u vjerezakonima ({erijat) i propisima. Vjerovanje u knjige je priznavanje njihova objavljivanja prethodnim poslanicima, a vjerovanje u Kur'an je njegovo priznavanje i rad po njemu. Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

قال تعالى: اٰوَامَنَ الرَّسُوْلُ بِمَا اُنزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَّبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُوْنَ كُلُّ اُوَامِنٍ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهِ ۚ وَكُتُبِهِ ۚ وَرُسُلِهِ ۚ ﴿۲۸۵﴾ [البقرة: الآية ۲۸۵].

”Poslanik vjeruje u ono {to mu se objavljuje od Gospodara Njegova, i vjernici – svaki vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i knjige Njegove, i poslanike Njegove.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Beqara: 285.) Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

وقال تعالى: اٰتَّبِعُوْا مَا اُنزِلَ اِلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوْا مِنْ دُوْنِهٖ اَوْلِيَآءًا ﴿۳﴾ [سورة الاعراف: الآية ۳].

”Slijedite ono {to vam se od Gospodara va{eg objavljuje i ne uzimajte, pored Njega, nekog drugog za za{titnika!” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-A'raf 3.)

Kur'an se odlikuje od prethodnih knjiga u sljede}em:

1. Kur'an je nadnaravan, oblikom i sadr`ajem, i po univerzalnim i znanstvenim ~injenicama, koje su sadr`ane u njemu.
2. Kur'an je zadnja nebeska knjiga, njime su zape~a}ene sve knjige, kao {to su sve poslanice zape~a}ene na{im poslanikom Muhammedom, sallallahu alejhi ve sellem.
3. Uzvi{eni Allah je zagantovao da ~e sa~uvati Kur'an od svake izmjene, za razliku od prethodnih knjiga koje su izmjenjene i iskrivljene.
4. Kur'an potvrjuje prije objavljene knjige i on bdije nad njima.
5. Kur'an je poni{tio i dokinuo sve prethodne knjige. Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

قال تعالى: اِٰمَّا كَانَ حَدِيْثًا يُفْتَرٰى وَلٰكِن تَصَدِيْقَ الَّذِي

بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيْلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدٰى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ

يُؤْمِنُوْنَ ﴿ [سورة يوسف: الآية ١١١]

”Kur'an nije izmi{ljena besjeda, on priznaje da su istinite knjige prije objavljene, i obja{njava sve, i putokaz je milost naroda koji vjeruje.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Yusuf: 111.)

Prihvatanje vijesti koje su do{le u prethodnim knjigama

Znamo sigurno da ono {to je do{lo u tim knjigama od vijesti, koje je Allah objavio svojim poslanicima, je istina u koju nema sumnje. Ovo ne zna~i da prihvatamo ono {to je u tim knjigama, koje se nalazi

kod sljedbenika Knjige, jer su one izmijenjene i iskrivljene, i jer one nisu ostale na osnovama, koje je Uzvi{eni Allah objavio svojim poslanicima.

Ono {to sigurno znamo iz tih knjiga, jeste ono {to nas je Uzvi{eni Allah obavjestio u Kur'anu, da nijedan grije{nik ne}e tule grijehe nositi, i da je ~ovjekovo samo ono {to sam uradi, i da }e se trud njegov sigurno iskazati, te da }e prema njemu u potpunosti nagralen ili ka`njen biti. Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

قال تعالى: اَأَمْ لَمْ يُنَبِّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَإِبْرَاهِيمَ
الَّذِي وَفَّىٰ ﴿٣٧﴾ أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ﴿٣٨﴾ وَأَنْ لَّيْسَ
لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾
ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ ﴿٤١﴾ ﴿سورة النجم: الآيات ٣٦-٤١﴾.

”Zar on nije obavije{ten o onome {to se nalazi u listovima Musaovim i Ibrahimovim: - koji je obaveze potpuno ispunjavao – da nijedan grije{nik tule grijehe ne}e nositi, i da je ~ovjekovo samo ono {to sam zaradi, i da }e se trud njegov sigurno iskazati, i da }e prema njemu u potpunosti nagralen ili ka`njen biti.”
(prijevod zna~enja Kur'ana, An-Ned`m: 36.-41.)
Uzvi{eni Allah u Kur'anu ka`e:

وقال تعالى: اِبْلٌ تُوَثِّرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ
وَأَبْقَىٰ ﴿١٧﴾ إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ ﴿١٨﴾ صُحُفِ
إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ ﴿١٩﴾ ﴿سورة الأعلى: الآيات ١٦-١٩﴾

”Ali, vi vi{e `ivot na ovom svijetu volite, a onaj svijet je bolji i vje~an je. Ovo, doista, ima u listovima davna{njim, listovima Ibrahimovim i Musaovim.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-A’la: 16.-19.)

O propisima koji su sadr`ani u knjigama

Obavezni smo biti pokorni Allahu Uzvi{enom u svemu onome {to je do{lo u Kur’anu, za razliku od onoga {to je do{lo u prethodnim knjigama. Ono {to se nalazi u tim knjigama ne}emo raditi po njemu, ne zato {to to nije istina. Naprotiv, to je bila istina u vrijeme poslanika kojima su objavljene, ali nismo obavezni raditi po njima, jer su one derogirane na{im vjerozakonom.

Ako je u skladu sa na{im {erijatom, to je istina, jer ga je na{ {erijat potvrdio.

Nebeske knjige koje su spomenute u Kur’anu i sunnetu:

1. Kur’an je Allahov, d`elle {e'nuhu, govor koji je objavio Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, pe~atu svih poslanika i vjerovjesnika. Kur’an je zadnja objavljena knjiga. Uzvi{eni Allah je zagarantovao da }e sa~uvati Kur’an od svake izmjene. Kur’an je derogirao sve prethodne knjige. Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَاِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٩﴾

﴿ [سورة الحجر: الآية ٩].

”Mi, uistinu, Kur’an objavljujemo i mi }emo ga ~uvati.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Hid`r: 9.)
Uzvi{eni Allah ka`e:

وقال تعالى: اِوَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا

بَيْنَ يَدَيْهِ مِنْ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ

بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ ﴿ [سورة المائدة: الآية ٤٨].

”A tebi objavljujemo Kur’an, samu istinu, da potvrdi knjige prije objavljene i da nad njima bdi. I ti im sudi prema onome {to Allah objavljuje. (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Maida: 48.)

2. Tevrat je knjiga koju je Uzvi{eni Allah objavio Musau, alejhis-selam, u kome je svjetlo i uputa. Po njemu su sinovima Israilovim sudili njihovi vjerovjesnici i u~enjaci.

Tevrat u koji smo obavezni vjerovati je knjiga koju je Uzvi{eni Allah objavio Musau alejhis-selam, a ne u iskrivljeni Tevrat, koji se danas nalazi kod sljedbenika knjige. Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: اِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يُحْكُمُ بِهَا

الَّذِينَ اسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ

وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتَحْفَظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ ﴿ [سورة المائدة: الآية

. [٤٤

”Mi smo objavili Tevrat, u kome je upustvo i svjetlo. Po njemu su Jevrejima sudili vjerovjesnici, koji su bili Allahu poslušni i šestiti ljudi, i ušeni, od kojih je traženo da šuvaju Allahovu knjigu. (prijevod značenja Kur’ana, Al-Maida: 44.)

3. Ind`il je knjiga koju je Uzvišeni Allah objavio Isau, alejhis-selam, samu istinu, da potvrdi prije objavljene nebeske knjige.

Ind`il u koji smo obavezni vjerovati, je knjiga koju je Allah objavio Isau alejhis-selam, sa ispravnim osnovama, a ne iskrivljeni Ind`il koji se nalazi kod sljedbenika knjige. Uzvišeni Allah kaže:

قَالَ تَعَالَى: اَوْقَفَيْنَا عَلَىٰ وَاثَرِهِمْ بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ

مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَوَاتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ

هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى

وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾ [سورة المائدة: الآية ٤٦].

”Poslije smo Isa-a, sina Merjemina, poslali, koji je priznao Tevrat prije njega objavljen, a njemu smo dali Ind`il, u kome je bilo upustvo i svjetlo, i da potvrdi Tevrat, prije njega objavljen, u kome je takole bilo uputstvo i pouka onima koji su se Allaha bojali. (prijevod značenja Kur’ana, Al-Maida: 46.)

U Tevratu i Ind`ilu je došao predznak poslanice našeg vjerovjesnika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Uzvišeni Allah kaže:

قال تعالى: الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي
يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ
وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ
الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ﴿ [سورة الأعراف: الآية ١٥٧]

”Onoma koji }e slijediti Poslanika, vjerovjesnika, koji ne }e znati ni da ~ita ni da pi{e, kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Ind`ilu, zapisana nalaze, koji }e od njih tra`iti da ~ine dobra djela, a od odvratnih odvra}ati ih, koji }e im lijepa jela dozvoliti, a ru`na im zabraniti, koji }e ih tereta i te{ko}a koje su oni imali osloboditi.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-A’raf: 187.)

4. Zebur je knjiga koju je Allah objavio Davudu, alejhis-selam. Zebur u koji smo obavezni vjerovati je knjiga koju je Allah objavio Davudu, alejhis-selam, a ne Zebur koji je iskrivljen djelom @idova. Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: اَوْفَاتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿ [سورة النساء: الآية ١٦٣]

”A Davudu smo dali Zebur. (prijevod zna~enja Kur’an, An-Nisa’: 163.)

5. Listovi Ibrahima i Musa-a su listovi koje je Uzvi{eni Allah dao Ibrahimu i Musau alejhimus-selam. Ti listovi su izgubljeni i o njima se ne zna ni{ta osim onoga {to je spomenuto u Kur’anu i sunnetu. Uzvi{eni Allah ka`e:

قال تعالى: اَمْ لَمْ يُنَبِّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَاِبْرٰهِيْمَ
 الَّذِي وَفَّيْنَا ﴿٣٧﴾ اَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اٰخْرَىٰ ﴿٣٨﴾ وَاَنْ لَّيْسَ
 لِلْاِنْسٰنِ اِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾ وَاَنْ سَعِيْهُ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾
 ثُمَّ يُجْزٰىهُ الْجَزَاؤُ الْاَوْفَىٰ ﴿٤١﴾ ﴿ [سورة النجم: الآيات ٣٦-٤١].

”Zar on nije obavje{en o onom {to se nalazi u listovima Musaovim i Ibrahimovim: - koji je obaveze potpuno ispunjavao, da nijedan grije{nik tule grijehe ne}e nositi, i da je ~ovjekovo samo ono {to sam uradi, i da }e se trud njegov sigurno iskazati, i da }e prema njemu u potpunosti nagralen ili ka`njen biti.” (prijevod zna~enja Kur’ana, An-Ned`m: 36.-41.) Uzvi{eni Allah ka`e:

وقال تعالى: ا بَلْ تُؤَثِّرُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ
 وَاَبْقٰى ﴿١٧﴾ اِنَّ هٰذَا لَفِي الصُّحُفِ الْاُولٰى ﴿١٨﴾ صُحُفِ

اِبْرٰهِيْمَ وَمُوسٰى ﴿١٩﴾ ﴿ [سورة الأعلى: الآيات ١٦-١٩]

”Ali, vi vi{e `ivot na ovom svijetu volite, a onaj svijet je bolji i vje~an. Ovo, doista, ima u listovima davna{njim, listovima Ibrahimovim i Musaovim.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-A’la: 16.-19.)

^etvrti temelj (ar. Rukn) - vjerovanje u Bo`ije poslanike

Vjerovanje u Bo`ije poslanike alejhimus- selam

Jedan od temelja koji upotpunjuje ~ovjekovo vjerovanje (iman) je vjerovanje u Bo`ije poslanike. Vjerovati zna~i biti ubjelen da su oni Allahovi izaslanici koje je On izabrao za dostavu objave ljudima i da su oni u potpunosti izvr{ili svoju misiju (ar. emanet), bez ikakvog mjenjanja ili skrivanja ne~ega od toga bore}i se na tome putu istinskom borbom. Zato su sljedbenici poslanika bili na pravom putu, a njima nepokorni su bili u zabludi. Mi vjerujemo u sve poslanike o kojima nas je Allah, d`elle {e'nuhu, obavijestio i u one o kojima nas nije obavijestio. Svaki poslanik je nagovje{tavao dolazak

slijede}eg, i svaki od njih je potvrlivao poslanstvo onoga koji je bio prije njega. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اقُولُوا نُوَامِنًا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَيْ
 إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا
 أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا
 نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾ [سورة

البقرة: الآية ١٣٦]

”Recite: Mi vjerujemo u Allaha i u ono {to se objavljuje nama i u ono {to je objavljeno Ibrahimu i Ismailu i Ishaku i Jakubu i unucima, i u ono {to je dato Musau i Isau i u ono {to je dato vjerovjesnicima od Gospodara njihova, mi ne pravimo nikakve razlike melu njima i mi se samo njemu pokoravamo.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Baqara: 136.)

Ko se bude suprostavljao poslaniku ili ga u la`ugono, pa zaista se taj suprostavio Allahu koji je naredio pokornost poslaniku. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ
 يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنُكَفِّرُ
 بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُولَٰئِكَ
 هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٥١﴾

[سورة النساء: الآيتان ١٥٠-١٥١].

”Onai koji u Allaha i poslanike Njegove ne vjeruju i `ele da izmelu Allaha i poslanika Njegovih u vjerovanju naprave razliku i govore: ”U neke vjerujemo a u neke ne vjerujemo” i `ele da izmelu toga nekakav stav zauzmu. Oni su zbilja pravi

nevjernici; a mi smo nevjernicima pripremili sramnu patnju.” (prijevod zna~enja Kur'ana, En-Nisa': 150.-151.)

Su{tina poslanstva

To je veza izmelu Stvoritelja i stvorenja u dostavi Allahovog, d`elle {e'nuhu zakona (ar. {eri'ata) i Allah, d`elle {e'nuhu, za tu Svoju dostavu odabire onoga koga On ho}e od robova Svojih. Ka`e Uzvi{eni:

قال وتعالى: اَللّٰهُ يَصْطَفِيْ مِنْ الْمَلٰٓئِكَةِ رُسُلًا وَمِنْ

النَّاسِ اِنَّ اَللّٰهَ سَمِيْعٌ بَصِيْرٌ ﴿٧٥﴾ [سورة الحج: الآية ٧٥]

”Allah odabire poslanike melu melekima i l}udima Allah sve ~uje i sve zna.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Had`d` : 75.)

Poslanstvo daruje Allah, d`elle {e'nuhu, ono se ne sti}e se, niti dolazi mno{tvom ibadeta Uzvi{enom niti dolazi samovoljnim izbrom poslanika ili njegovim tra`enjem da on bude odabran. Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: اَللّٰهُ يَخْتَبِيْ اِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِيْ اِلَيْهِ مَنْ

يُنِيْبُ ﴿سورة الشورى: الآية ١٣﴾.

”Allah odabire za Svoju vjeru onoga koga On ho}e i upu}uje u nju onoga ko Mu se iskreno obrati.” (prijevod zna~enja Kur'ana, A{-[ura: 13.)

Mudrost slanja poslanika

Mudrost slanja poslanika ogleda se u sljede}em:

1. Izvoljenje ljudi iz pokornosti ljudima u pokornost Allahu i iz potlačenosti stvorenjima u slobodu obožavanja Allaha d'elle {e'nuhu. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ** ﴿١٠٧﴾ [سورة الأنبياء: الآية ١٠٧].

”A tebe smo samo kao milost svjetovima poslali.” (prijevod značenja Kur'ana, El-Enbija': 107.)

2. Upoznavanje svrhe Allahovog, d'elle {e'nuhu, stvaranja stvorenja, ostvaruje se samo putem poslanika koje je on odabrao nad ostalima, a to je ibadet samo Njemu i nikome drugom. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ** ﴿٣٦﴾ [سورة النحل: الآية ٣٦]

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: "Allahu se klanjajte, a kumira se klonite." (prijevod značenja Kur'ana, En-Nahl: 36.)

3. Poslanici }e biti dokaz protiv ljudi na Sudnjem danu. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **أَرْسَلْنَا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُطَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا** ﴿١٦٥﴾ [سورة النساء: الآية ١٦٥]

”O poslanicima koji su radosne vijesti i opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi nikakva opravdanja pred Allahom imali, a Allah je silan i mudar. (prijevod značenja Kur'ana, En-Nisa': 164.)

4. Objašnjavanje ljudima nepoznatih stvari, kao {to su Allahova, d'elle {e'nuhu, svojstva i imena, melec, Sudnji dan, itd.

5. Uzvi{eni Allah ih je u~inio najboljim uzorom zbog njihovog lijepog morala, zato ih je sa~uvao od sumnji i strasti. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمْ اَقْتَدِهٖ ﴿سورة الأنعام: الآية ٩٠﴾.

"Njih je Allah uputio, zato slijedi njihov pravi put." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-An'am: 90.) I ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: اَلْقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ اُسُوَةٌ حَسَنَةٌ ﴿سورة المتحنة: الآية ٦﴾.

"Oni su vama divan uzor." (prijevod zna~enja Kur'ana, Mumtahina: 6.)

6. ^i{ }enje i podu~avanje ljudi i upozoravanje na ono {to bi ih moglo upropasiti. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَهُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي اَلْاُمَمِىنَ رَسُوْلًا مِّنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ وَايٰتِهٖء وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ اَلْكِتٰبَ وَاَلْحِكْمَةَ ﴿سورة الجمعة: الآية ٢﴾.

"On je neukima poslao Poslanika, jednog izmelu njih, da im ajete Njegove kazuje i da ih o~isti i da ih Knjizi i mudrosti nau~i." (prijevod zna~enja Kur'ana, El-D`umu'a: 2.) Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Zaista sam poslan da usavr{im plemenite }udi kod ljudi." (bilje`e ga Ahmed i Hakim)

Du`nost i zada}a poslanika alejhimus-selam

1. Dostava Allahovog, d'elle {e'nuhu, zakona (ar. {eri'ata) i pozivanje ljudi u obo`avanje Jednog Allaha i odbacivanje drugih bo`anstava. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٣٩﴾ [سورة الأحزاب: الآية ٣٩].

"Za one koji su Allahove poslanice dostavljali i od Njega strahovali, i koji se nikoga, osim Allaha, nisu bojali. – A dovoljno je to {to }e se pred Allahom ra~un polagati!" (prijevod zna~enja Kur'ana, sura Al-Ahzab: 39.)

2. Obja{njavanje onoga {to je objavljeno od vjere. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾ [سورة النحل: الآية ٤٤]

"A tebi objavljujemo Kur'an da bi objasnio ljudima ono š{to im se objavljuje, i da bi oni razmislili." (prijevod zna~enja Kur'ana, En-Nahl: 44.)

3. Upustvo ljudima na dobro i upozoravanje na zlo, obveseljavanje nagradom i upozoravanje kaznom. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: أَرْسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ ﴿١٦٥﴾ [سورة النساء: الآية ١٦٥]

"O poslanicima koji su radosne vijesti i opomene donosili" (prijevod zna~enja Kura'ana, En-Nisa: 165.)

4. Uticaj na odgoj ljudi svojim li~nim primjerom u govoru i radu.

5. Uspostavljanje i slijedjenje {erijata medju ljudima.

6. Svjedo~enje poslanika na Sudnjem danu, da su ljudima dostavili ono ~ime ih je Allah, d`elle {e'nuhu, zadu`io. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَفَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا

بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾ [سورة النساء: الآية ٤١].

”A {ta }e tek biti kada dovedemo svjedoka iz svakog naroda a tebe dovedemo kao svjedoka protiv njih.” (prijevod zna~enja Kur'ana, sura En-Nisa: 41.)

Vjera islam je vjera svih poslanika

Islam je vjera svih poslanika, ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اِنَّ اِلْدِيْنَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ ﴿١٩﴾ [سورة آل عمران: الآية

.[١٩]

”Allahu je prava vjera jedino - islam.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali-Imran: 19.)

Svi su oni pozivali u obo`avanje jednog Allaha i odbacivanje svakog drugog bo`anstva. Iako su im se {erijati razlikovali u nekim fikhskim propisima ali je bio jedan temelj, a to je tewhid – jedno~a Stvoritelja. Ka`e Poslanik, salallahu alejhi ve sellem: "Vjerovjesnici su bra}a po ocu, vjera nam je ista ali su nam {erijati razli~iti." (bilje`i ga Buhari)

Poslanici su bili obi~ni ljudi koji nisu znali nepoznato (ar. gajb)

Gajb stvari zna samo Allah, d'elle {e'nuhu, a ne i poslanici zato {to su oni kao i drugi, obi~ni ljudi, jedu, piju, spavaju, odmaraju se, itd. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **أَوْ مَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لِيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْأَسْوَاقِ** ﴿سورة

الفرقان: الآية ٢٠﴾.

”Mi prije tebe nismo poslali ni jednog poslanka koji nije jeo i po trgovinama hodao.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Furqan: 20.)

@ivjeli su `ivotom obi~nih ljudi ispunjenim rado{ }u, tugom, s tim {to ih je Allah, d'elle {e'nuhu, odabrao za dostavu Njegove vjere. Od gajba nisu ni{ta znali, osim onoga {to im je Allah, d'elle {e'nuhu, u~inio dostupnim. Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: **أَوَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ**

أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً ﴿سورة الرعد: الآية ٣٨﴾.

”I prije tebe smo poslanike slali i `ene i porod im davali. (prijevod zna~enja Kur'ana, sura Ar-Ra'd: 38.) Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **أَعْلِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا** ﴿٣٦﴾ إِلَّا

مَنْ أَرْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِن

خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٣٧﴾ [الجن: ٢٦-٢٧]

”On tajne zna i On tajne Svoje ne otkriva nikome. Osim onoga koga On za poslanika odabere, zato On i ispred njega i iza njega postavlja one koji }e ga }uvati.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-D`in: 26.-27.)

Nepogrje{ivost poslanika alejhimus-selam

Allah, d`elle {e'nuhu, je odabrao poslanike kao najbolje od Svojih robova podariv{i im najljep{e fizi~ke i moralne osobine. Sa~uvao ih je od nepogrje{ivosti prilikom dostave objave ljudima. Na ovome je konsenzus islamskih u~enjaka. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ ﴾ [سورة المائدة: الآية ٦٧].

”O Poslani~e, kazuj ono {to ti se objavljuje od Gospodara tvoga - ako ne u~ini{ onda nisi dostavio poslanicu Njegovu – a Allah }e te od ljudi {tititi.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Maide: 67.) Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ ﴾ [سورة الأحزاب: الآية ٣٩].

”Za one koji su Allahove poslanice dostavljali i od Njega strahovali, i koji se nikoga, osim Allaha, nisu bojali.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Ahzab: 39.)

وقال تعالى: ﴿ لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رِسَالَتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴾ [سورة الجن: الآية ٢٨].

”Da bi pokazao da su poslanice Gospodara svoga dostavili, On u tan~ine zna ono {to je u njih, On zna broj svega {to postoji.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-D`in: 28.)

Kada bi se desilo da pogrije{e u stvarima nevezanim za dostavu objave, oni bi to objasnili ljudima i odmah bi se pokajali Allahu, d`elle {e'nuhu, ~ine}i dobra djela kako bi postigli ve}i stepen od onoga na kojem su bili. Razlog tome je {to ih je Allah, d`elle {e'nuhu, odlikovao najboljim moralnim vrijednostima i odstranio od njih sve ono {to bi moglo umanjiti njihovu vrijednost i stepen.

Broj poslanika, vjerovjesnika i najbolji melu njima

Pouzdanost se zna da je broj poslanika izmelu 310 – 320 na osnovu Poslanikovih, salallahu alejhi ve sellem, rije~i kada je bio upitan o tome. (bilje`i ga Hakim). Vjerovjesnika je bilo mnogo vi{e. i Allah, d`elle {e'nuhu, nas je obavjestio samo o nekima od njih. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ا وُرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وُرُسُلًا لَّمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ ﴿ [سورة النساء: الآية ١٦٤].

”I poslanicima o kojima smo ti prije kazivali i poslanicima o kojima ti nismo kazivali.” (prijevod zna~enja Kur'ana, En-Nisa: 164.) Allah, d`elle {e'nuhu, je u Svojoj knjizi poimenice naveo dvadeset i pet poslanika. Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ا وَتِلْكَ حُطَّتْ نَافِثَاتُهَا اِبْرَاهِيمَ عَلٰى قَوْمِهِ
نَرَفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَاءٍ اِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٢﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا
 هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ
 وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَظَرِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾
 وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَى وَعِيسَى وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِنَ الصَّالِحِينَ
 ﴿٨٥﴾ وَأَسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا
 عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ
 وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾ [سورة
 الأنعام: الآيات ٨٣-٨٧].

”To su dokazi koje damosmo Ibrahimu za narod njegov. Mi vi{e stepene dajemo onima kojima mi ho}emo, Gospodar tvoj je zaista Mudar i Sveznaju}i. I Mi mu poklonismo Ishaka i Jakuba, svakog uputismo, a Nuha smo jo{ prije uputili i od potomaka njegovih Davuda i Sulejmana i Ejuba i Jusufa i Musa’a i Haruna i eto tako Mi nagralujemo one koji dobra djela ~ine. I Zekerija’a i Jahja’a i Isa’a i Il’jasa svi su oni bili dobri. I Ismaila i El-jesea i Junusa i Luta i svima smo prednost nad ostalim svijetom dali. I neke pretke njihove i potomke njihove i bra}u njihovu – njih smo odabrali i na pravi put im ukazali.” (prijevod zna~enja Kur’ana, sura El-En’am: 83.-87.) Allah, d`elle {e'nuhu, je neke vjerovjesnike odlikovao nad drugima. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَوْلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّنَ عَلَى بَعْضٍ ﴿٥٥﴾ [سورة
 الإسراء: الآية ٥٥].

”Mi smo jedne verovjesnike nad drugima odlikovali”
(prijevod zna~enja Kur'ana, El-Isra: 55.) Kao i neke poslanike, Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ ﴾

[سورة البقرة: الآية ٢٥٣].

”Neke od tih poslanika odlikovali smo vi{e nego druge.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Bekara: 253.) Najbolji od poslanika su ulul-'azm, a oni su Nuh, Ibrahim, Musa, Isa i na{ poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ﴿ فَأَصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ ﴾ [سورة

الأحقاف: الآية ٣٥].

”Ti izdr`i kao {to su izdr`ali odlu~ni poslanici.”
(prijevod zna~enja Kur'ana, El-Ahkaf: 35.) I ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ﴿ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ

وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا

عَلِيظًا ﴾ [سورة الأحزاب: الآية ٧].

“Mi smo od vjerovjesnika njihov zavjet uzeli i od tebe i od Nuha i od Ibrahima i od Musa'a, i Isa'a sina Merjemina smo ~vrst zavjet uzeli.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Ahzab: 7.)

Na{ poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, je najbolji od svih i on je pe~at svih poslanika. On je prvak sinova Ademovih i predvodnik poslanika na Sudnjem danu i njihov zagovornik. Njemu pripada po~asno mjesto koje bi svako po`elio, on je najzahvalniji Allahov rob i vlasnik vrela iz kojeg }e

piti njegovu sljedbenici na Sudnjem danu (ar. havda) i sa njim je svaka dobrota. Allah, d'elle {e'nuhu, ga je poslao sa najboljim zakonom (ar. {erijat) i u~inio njegov ummet najboljim ummetom koji se ikada pojavio. Oni su zadnji ummet koji je `ivio na dunjaluku i prvi koji }e biti pro`ivljeni na Sudnjem danu. Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Odlikovan sam nad ostalim vjerovjesnicima sa {est stvari." (bilje`i ga Muslim) U drugom hadisu stoji da je Poslanik salallahu alejhi ve selem, rekao: "Ja }u biti najuglediji sin Ademov na Sudnjem danu, u mojim rukama }e biti zastava zahvalnosti ~ime se ja ne hvalim, a nema niti jednog poslanika, a da ne }e biti pod mojom zastavom na Sudnjem danu." (bilje`i ga Ahmed i Tirmizi). Najbolji poslije Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, je Ibrahim, Allahov prijatelj, a zatim ostala trojica od ulul-'azma.

Nadnaravni znakovi poslanstva (mu'd`ize)

Allah, d'elle {e'nuhu, je pomagao Svoje poslanike nadnaravnim znakovima kao dokaz poslanstva. Neki od njih su: Kur'an koji je dat Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, pretvaranje {tapa u zmiju Musa-u, alejhis-selam, stvaranje ptice od zemlje Isa-u, alejhis-selam, itd. Sve te mu'd`ize su bile jasan dokaz poslanstva. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى : ا لَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ ﴿ [سورة الحديد: الآية

.[٢٥

"Mi smo izaslanike Na{e sa jasnim dokazima slali." (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Hadid: 25.) Ka`e poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem:

”Svakom vjerovjesniku su dati dokazi koji su bili dovoljni ljudima kako bi povjerovali, a ono {to je meni dato je objava (ar. vahj), pa se nadam da }u na Sudnjem danu imati najvi{e sljedbenika.”

Vjerovanje u poslanstvo Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem

Vjerovanje u Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovo poslanstvo je jedan od temelja islama bez kojeg ~ovjekovo vjerovanje (ar. Iman) nije potpuno. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **اَوْمَنَ لَّمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَاِنَّا اَعْتَدْنَا**

لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾ [سورة الفتح: الآية ١٣].

”Onaj koji nevjerojuje u Allaha i poslanika Njegova, a Mi smo za nevjernike razbuktali oganj pripremili.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Feth: 13.) Ka`e poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem: ”Nareleno mi je da se borim protiv ljudi sve dok ne posvjedo~e da nema boga osim Allaha i da sam ja Allahov Poslanik.” (bilje`i ga Muslim)

Vjerovanje u Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, se upotpunjuje sljede}im stvarima:

1. Poznavanje loze Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. On je Muhammed sin Abdullaha sina Abdul-Muttaliba sina Ha{ima, a Ha{im je Kurej{ija a oni su potomci Ismaila alejhis-salam. @ivio 63 godine, 40 prije poslanstva i 23 poslije poslanstva.
2. Vjerovanje u ono ~im nas je on obavjestio. Izvr{avanje onoga {to nam je naredio. Ostavljanje

onoga {to nam je zabranio i obo`avanje Allaha onako kako je on to ~inio.

3. ^vrsto ubjelenje da je on poslan ljudima i d`inima koji su ga du`ni slijediti. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَقْلَ يَأْتِيهَا النَّاسُ اِنِّي رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمِيْعًا

﴿[سورة الاعراف: الآية ١٥٨].﴾

”Reci: “O ljudi ja sam vama svima Allahov Poslanik.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Araf: 158.)

4. Vjerovanje da je on najbolji Poslanik i pe~at svim poslanicima. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَوَلَكِنْ رَّسُوْلَ اللّٰهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّنَ ﴿[سورة

الأحزاب: الآية ٤٠]

”nego je on Allahov Poslanik i posljednji vjerovjesnik.“ (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Ahzab: 40.) Vjerovanje da je on najugledniji sin Ademov i Allahov prijatelj, zagovornik ljudima na Sudnjem danu, vlsnik najuzvi{enijeg mjesta u d`ednnetu, vlasnik Havda. Njegov ummet je najbolji ummet. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَكُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ ﴿[سورة آل

عمران: الآية ١١٠]

”Vi ste narod najbolji od svih koji se ikad pojavio.“ (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali-Imran: 110.) Najbrojniji stanovnici D`enneta su njegovi sljedbenici. Njegovo poslanstvo je derogiralo sva prija{nja poslanstva.

5. Vjerovanje da ga je Allah, d`elle {e'nuhu, pomogao najve}om mu'd`izom, a to je Kur'an, Allahov d`elle {e'nuhu govor koji je sa~uvan od svakih promjena i izmjena u njemu do Sudnjeg dana. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اِقْلُ لِّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْاَطْنُ عَلٰى اَنْ
يَأْتُوْا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا يَأْتُوْنَ بِمِثْلِهٖ وَلَوْ كَانَ
بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيْرًا ﴿٨٨﴾ [سورة الإسراء: الآية ٨٨].

”Reci: ”kada bi se svi ljudi i d`innovi udru`ili da sa~ine jedan ovakav Kur'an, oni, kao {to je on ne bi sa~inili, pa makar jedni drugima pomagali.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Isra: 88.) Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَاِنَّا لَهٗ لَحٰفِظُوْنَ

﴿سورة الحجر: الآية ٩﴾.

”Mi uistinu Kur'an objavljujemo i zaista }emo Mi nad njim bdjeti.” (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Hid`r: 9.)

6. Vjerovanje da je on u potpunosti dostavio objavu, savjetovao svoj ummet, ukazivao na dobro i sam ga radio, upozoravao na zlo i sam ga se klonio. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَلْقَدْ جَاوَكُم رَسُوْلٌ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ عَزِيْزٌ عَلَيْهِ
مَا عَنْتُمْ حَرِيْصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِيْنَ رَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٢٨﴾

[سورة التوبة: الآية ١٢٨].

”Do{ao vam je poslanik jedan od vas, te{ko mu je {to }ete na muke udariti, jedva ~eka da pravim putem polete a prema vjernicima blag i milostiv.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Et-Tewbe: 128.) Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve selem: ”Nema ni jednog poslanika kojeg je Allah, d`elle {e'nuhu, poslao prije mene a da mu zada}a nije bila ukazivanje svome narodu na {to

misli da je za njih dobro i upozoravanje na ono {to misli da je za njih zlo. (bilje`i ga Muslim)

7. Ljubav prema Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, tj. da ga volimo vi{e od sebe i od ostalih stvorenja, da ga po{tujemo i cijenimo i da mu se pokoravamo, ovo je ono ~ime nas je Allah, d`elle {e'nuhu, zadu`io. Voljeti Poslanika zna~i voljeti Allaha i pokoravati se Poslaniku zna~i pokoravati se Allahu. Ka`e Uzvi{eni:

اقْلَ ان كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرَ

لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣١﴾ [سورة آل عمران: الآية

.[٣١]

”Reci: ”ako Allaha volite mene slijedite i vas }e Allah voljeti i grijehe vam oprostiti. Allah pra{ta i samilostan je.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali Imran: 31.)

Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: ”Ne }e niko od vas biti pravi vjernik sve dok mu ja ne budem dra`i od roditelja i djece i od svih ljudi.” (muttefekun alejhi)

8. Dono{enje salavata i selama na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, {to je mogu}e vi{e. [krtac je onaj koji ne donese salavat kada se njegovo ime spomene. Ka`e Uzvi{eni:

قال الله تعالى: اِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلٰى النَّبِيِّ يٰٓاَيُّهَا
الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّواْ عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيْمًا ﴿٥٦﴾ [سورة

الأحزاب: الآية ٥٦] .

”Allah i Meleki Njegovi blagosilju vjerovjesnika. O vjernici blagosiljajte ga i vi i {aljite mu pozdrave.”

(prijevod zna~enja Kur'ana, El-Ahزاب: 56.) Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Ko na mene donese jedan salavat, Allah }e na njega donijeti deset salavata." (bilje`i ga Muslim)

Salavat na Poslanika sallallahu alejhi ve selem, se donosi: na te{ehudu u namazu, u kunut dovi, u d`enazetskoj dovi, na hutbi, prilikom ulaska i izlaska iz mesd`ida

9. Vjervanje da su poslanici, aljhimus-selam, `ivi kod Allaha, d`elle {e'nuhu, na poseban na~in poznat samo Allahu, d`elle {e'nuhu. Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Zaista je Allah, d`elle {e'nuhu, zabranio zemlji da jede tijela poslanika." (bilje`i ga Ebu-Davud i Nesai) Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Nema muslimana koji donese salavat i selam na mene a da mi Allah, d`elle {e'nuhu, ne vrati du{u kako bih mu odgovorio." (bilje`i ga Ebu-Davud)

10. Jedqn od znakova pos{tivanja Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je bio ne dizanje glasa u njegovom prisustvu za vrijeme njegovog `ivota, a sada se to odnosi na podizanje glasova kod njegovog kabura, sallallahu alejhi ve sellem. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: أَيَأْتِيهَا الَّذِينَ وَآمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَطَهَّرَ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ [سورة الحجرات: الآية ٢].

"O vjernici, ne di`ite glasove svoje iznad Vjerovjesnikova glasa i ne razgovarajte sa njim glasno kao {to glasno jedan s drugim razgovarate da ne bi bila poni{tena va{a djela, a da vi i ne prmjete." (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Hud`urat: 2.)

Poštivanje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, poslije njegove smrti je kao njegovo poštivanje dok je bio živ. Zato nam je dužnost da ga poštujemo kao što su ga poštovali naši predhodnici koji su ga slijedili u dobru i klonili se svega što je zabranio.

11. Obaveza je voljeti i poštovati njegove ashabe, njegovu porodicu i žene, kao i one koji ga slijede. ^uvati se od ružna govora, psovke i proklinjanja njegovih ashaba kojima je Allah, dželle šehnuhu, zadovoljan i koje je On odabrao da budu s Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem. Kaže Uzvišeni:

قال تعالى: **اَوَّلَ السَّابِقُونَ** **اَلْأَوَّلُونَ** **مِنَ الْمُهَاطِرِينَ** **وَالْأَنْصَارِ**
وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ **رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ** **وَرَضُوا عَنْهُ** ﴿
[سورة التوبة: الآية ١٠٠].

"Allah je zadovoljan prvim muslimanima muhadirima i ensarijama i svima onima koji ih slijede i dobra djela čine a i oni su Njime zadovoljni." (prijevod značenja Kur'ana, Et-Tewbe: 100.)

Kaže Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Ne psujte moje ashabe jer tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša kada bi neko od vas udijelio sadake koliko je brdo Uhud ne bi dostigao ni polovicu njihovog stepena." (bilješka ga Buhari)

Pohvalno je da generacije poslije njih mole Allaha, dželle šehnuhu, za oprostaj njihovih grijeha i da ne učine u njihovim srcima mržnju i zlobu prema njima. Kaže Uzvišeni:

قال تعالى: **اَوَّلَ الَّذِينَ جَاءُوا** **مِن بَعْدِهِمْ** **يَقُولُونَ رَبَّنَا**
أَغْفِرْ لَنَا **وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ** **وَلَا تَجْعَلْ**

فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾

[سورة الحشر: الآية ١٠].

"Oni koji poslije njih dolaze govore: "Gospodaru na{ oprosti nama i bra}i na{oj koji su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima na{im bude imalo zlobe preme vjernicima. Gospodaru na{ Ti si doista Dobar i Milostiv." (prijevod zna~enja Kur'ana, El-Ha{r: 10.)

12. Zabranjeno je pretjerano slavljenje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jer ga je to najvi{e uznemiravalo. Sam Poslanik, salallahu alejhi ve selem, nas je upozorijo da ga ne uzdi`emo na ve}i stepen od onoga koji mu je Allah d`elle {e'nuhu dao. Ka`e Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Zaista sam ja rob, pa recite Allahov rob i poslanik i ne volim da me uzdi`ete iznad toga." Takole je rekao: "Ne uzdi`ite me kao {to su kr{)ani uzdigli sina Merjemina." (bilje`i ga Buhari)

Takoler je zabranjeno upu}ivati dovu Poslaniku, salallahu alejhi ve selem, ili tra`iti pomo} od njega, obilaziti (ar. tavafiti) oko njegovog kabura ili prinositi mu `rtvu. Kao {to je zabranjeno pretjerano hvaljenje i uzdizanje Poslanika, salallahu alejhi ve selem, tako je zabranjeno ru`no govoriti o njemu, podcjenjivati i ismijavati ne{to s ~im je do{ao. Sve ove stvari mogu odvesti ~ovjeka u nevjerstvo. Ka`e Uzvi{eni:

قَالَ تَعَالَى: أَقُلُّ أَبِ اللَّهِ وَنَوَائِتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٦﴾ لَا تَعْتَدِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ ﴿٦٦﴾

[سورة التوبة: الآية ٦٦].

"Reci: "zar se niste Allahu i rije~ima Njegovim i Poslaniku Njegovu rugali. Ne ispri~avajte se, jasno je

da ste nevjernici a tvrdili ste da ste vjernici.”
(prijevod zna~enja Kur'ana, Et-Tewbe: 65., 66.)

Istinsika ljubav prema Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, je ona koja se gradi na slijelenju njegove upute i ostavljanje svega onoga {to se kosi sa time. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَقُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اِلٰهَ فَاَتَّبِعُوْنِيْ يُحِبِّكُمْ اِلٰهُ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٣١﴾ [سورة آل

عمران: الآية ٣١]

"Reci: "ako budete Allaha voljeli i mene slijedili, pa i vas }e Allah voljeti i grijehе vam oprostiti. Allah pra{ta i Samilostan je." (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali-Imran: 31.)

13. ^ovjekovo vjerovanje ne}e biti potpuno sve dok ne bude ~vrsto vjerovao u Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i radio ono sa ~ime je on do{ao i bio mu pokoran, jer je pokornost njemu, pokornost Allahu, a grije{enje i suprostavljanje njemu je grije{enje i suprostavljanje prema Allahu. Zna~i, sa istinskim vjerovanjem i sijelenjem Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, upotpunjuje se iman (vjerovanje u njega).

Peti temelj (ar. rukn) – Vjerovanje u Sudnji dan

Vjerovanje u Sudnji dan

Vjerovanje u Sudnji dan je ubjelenje u zavr{etak ovog i po~etak drugog svijeta. Nastupa smr}u na ovom svijetu i `ivotom u berzehu koji traje do Sudnjeg dana, ubjelenje u pro`ivljenje pro`ivljenje i okupljanje na mjestu obra~una, te ulazak u D`ennet ili D`ehennem. Vjerovanje u Sudnji dan je jedan od ruknova imana i bez njega iman ~ovjeka nije potpun, a ko ga zanije~e postaje nevjernik. Ka`e Uzvi{eni:

قال الله تعالى: **ا وَلَٰكِنَّ الْبِرَّ مَنْ نَٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ** ﴿سورة

البقرة: الآية ١٧٧﴾.

“^estiti su oni koji vjeruju u Allaha i onaj svijet.”
(prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Baqara: 177.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kao {to je do{lo u hadisu poznatom kao hadis D`ibrila alejhis-selam kada je upitao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, {ta je iman, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu je odgovorio: “Da vjeruje{ u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan i da vjeruje{ u odrelenje dobra i zla.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nas je obavijestio o predznacima Sudnjeg dana i vjerovanje u njih je stroga obaveza (ar. vad`ib) svakom ~ovjeku. Islamska ulema je ove predznake podijelila u dvije skupine:

1. Mali predznaci – upu}uju na blizinu Sudnjeg dana i brojni su a ve}ina ih se ve} desila. Neki od njih su: Poslanstvo poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, pronevjeravanje povjerenih stvari, ukra{avanje mesd`ida i hvaljenje njima, nadmetanje golih i bosih ~obana u izgradnji visokih zgrada, borba protiv @idova, br`e proticanje vremena, nedostatak posla, pojava fitne, mno{tvo ubistava, pojava bluda i mnogog grije{enja, rascijepljenje mjeseca. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ﴿١﴾ [سورة

القمر: الآية ١].

“Bli`i se ^as i Mjesec se raspolutio.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Qamar: 1.)

2. Veliki predznaci – koji }e se desiti pred sami po~teak Sudnjeg dana. Ima ih deset i ni jedan od njih se nije desio. A to su:

Pojava Mehdije, pojava Ded`ala, spu{tanje Isa-a alejhis-selam sa neba (slomi}e krst, ubi}e svinju i Ded`ala i sudi}e po zakonu Muhammeda, sallallahu alejhi ve selleme), pojava dvaju naroda po imenu Je'd`ud` i Me'd`ud` (ljudi }e ih proklinjati i oni }e umrijeti), tri pomra~enja (pomra~enje na Istoku, na Zapadu i na arabijskom poluotoku), dim (tj. pojava velikog dima sa nebesa koji }e obuhvatiti sve ljude), podizanje Kur'ana sa zemlje na nebo, izlazak Sunca sa zapada, izlazak `ivotinje iz zemlje i pojava velike vatre iz pravca Jemena koja }e tjerati ljude u pravcu [ama i on je zadnji od velikih predznaka Sudnjeg dana.

Bilje`i imam Muslim od Huzejfe ibn Esjeda El-Gaffarija, radijallahu `anhu, da je rekao: “Do{ao nam je Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme, a mi smo se podsje}ali na Sudnji dan, pa je rekao: “Na {to se podsje}ate?” Reko{e: “Podsje}amo se na Sudnji dan. “Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: “Ne}e se desiti Sudnji dan dok ne vidite prije njega deset stvari: pojavu dima, pojavu Ded`d`ala, izlazak `ivotinje iz zemlje, izlazak Sunca sa zapada, silazak Isa-a alejhis-selam sina Merjemina sa neba, pojavu Je`d`ud`a i Me`d`ud`a, tri pomra~enja: na Istoku, na Zapadu i na arabijskom poluotoku, a zadnji je izlazak vatre iz Jemena koja }e tjerati ljude na mjesto skupa.” Poslanik, sallallahu alejhi ve selleme: “Na kraju mog ummeta pojavi}e se Mehdija, Allah, d`elle {e`nuhu, }e spustiti ki{u, zemlja }e izbaciti svoje plodove, imetak }e se ispravno dijeliti, umno`i}e se stoka, pove~a}e se broj robinja.” Spominje se da }e ovi predznaci i}i jedni za drugim kao {to gra{ci u mahuni slijede jedni za drugim, a kada se zavr{e ovi predznaci nastupi}e Allahovom dozvolom Sudnji dan.

[ta je Sudnji dan?

To je Dan u kome }e ljudi iza}i iz svojih kaburova radi obra}una po zapovijedi Gospodara njihova, da bi bio nagralen onaj ko bude radio dobra djela, a ka`njen onaj ko bude radio lo{a djela. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: أَيَوْمَ يُخْرِجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصُبٍ يُوفِضُونَ ﴿٤٣﴾ [سورة المعارج: الآية ٤٣].

“Dan u kome }e `urno kao da kumirima hrle iz grobova izi}i.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Ma'arid` : 43.)

Sudnji dan u Kur'anu je spomenut raznim imena:
Jewmul-Qiyama (Smak svijeta), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَلَا اُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَمَةِ ﴿١﴾ ﴿سورة القيامة: الآية
[١].

"Kunem se Danom kada Smak svijeta nastupi."
(prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Qiyama: 1.)

El-Qari'a (Smak svijeta), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَلْقَارِعَةُ ﴿١﴾ مَا الْقَارِعَةُ ﴿٢﴾ ﴿سورة
القارعة: الآيتان ١-٢﴾.

"Smak svijeta! [ta je Smak svijeta?" (prijevod
zna~enja Kur'ana, Al-Qari'a:1., 2.)

Jewmul-Hisab (Dan obra~una), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اِنَّ الَّذِيْنَ يَضِلُّوْنَ عَن سَبِيْلِ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ
شَدِيْدٌۢ بِمَا نَسُوْا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿سورة ص: الآية ٢٦﴾.

"One koji skre}u s Allahóvog puta ~eka te{ka patnja
na onom svijetu zato {to su zaboravljali Dan u kome
}e se ra~un polagati." (prijevod zna~enja Kur'ana,
Sad: 26.)

Jewmud-Din (Sudnji dan), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اِنَّ الْفُطٰرَ لَفِيْ جَحِيْمٍ ﴿١٤﴾ يَصَلُوْنَهَا يَوْمَ
الدِّيْنِ ﴿سورة الانفطار: الآيتان ١٤-١٥﴾.

"A gre{nici sigurno u D`ehennem, na Sudnjem danu u
njemu }e gorjeti." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-
Infitar:14., 15.)

Et-Tammetu (Nevolja), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **إِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَىٰ** ﴿٣٤﴾ [سورة

النازعات : الآية ٣٤] .

"A kada dole nevolja najve}a." (prijevod zna~enja Kur'ana, An-Nazi'at: 34.)

El-Waqi'a (Dogalaj), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ** ﴿١﴾ [سورة الواقعة: الآية ١].

"Kada se dogalaj dogodi." (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Waqi'a: 1.)

Al-Haqqa (^as neizbje`ni), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **الْحَاقَّةُ** ﴿١﴾ **مَا الْحَاقَّةُ** ﴿٢﴾ [سورة الحاقة: الآيتان ١-

.]٢

"^as neizbje`ni, {ta je ^as neizbje`ni?" (prijevod zna~enja kur'ana, Al-Haqqa: 1.)

Es-Sahha (Glas zaglu{uju}i), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **إِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ** ﴿٣٣﴾ [سورة عبس: الآية ٣٣].

"A kada dole glas zaglu{uju}i." (prijevod zna~enja Kur'ana, 'Abasa: 33.)

Al-Ga{iya (Te{ka nevolja), ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **أَهْلًا أَتَنُكَ حَدِيثُ الْعَشِيَّةِ** ﴿١﴾ [سورة الغاشية: الآية

.]١

"Da li je doprla do tebe vijest o te{koj nevolji?" (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Ga{iya: 1.)

Kako vjerovati u Sudnji dan

Op}e i detaljno o vjerovanju u Sudnji dan:

Op}e vjerovanje u Sudnji dan je da vjerujemo da postoji dan u kome }e Allah, d`elle {e'nuhu, okupiti sve generacije ljudi, nagradi}e svakoga s obzirom na njegova djela pa }e dio u}i u D`ennet a dio u D`ehennem. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: أَقْلَ إِنِّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ﴿٤٩﴾ لَمَطْمُوعُونَ

إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٥٠﴾ [سورة الواقعة: الآيتان ٤٩-٥٠].

“Reci: “I drevni i kasniji, u određeno vrijeme, jednog određenog dana bi}e sakupljeni.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Waqi'a: 49.-50.)

[to se detaljnog vjerovanja u Sudnji dan ti~e ono obuhvata ono {to }e se de{avati nakon smrti. To su sljede}e stvari:

Isku{enje u kaburu (ar. fitnetul-kabri)

Ogleda se u ispitivanju umrlog nakon ukopa o njegovom Gospodaru, njegovoj vjeri i njegovom poslaniku. Allah, d`elle {e'nuhu, }e na tom isku{enju u~vrstiti one robove koji budu vjerovali jasnim odgovorom, kao {to se navodi u hadisu da }e umrli kada bude upitan re}i: gospodar mi je Allah, vjera mi je islam, a poslanik mi je Muhammed, sallallahu alejhi ve selleme. (muttefekun alejhi)

Obaveza je vjerovati u ono na {to upu}uju hadisi o pitanju dvaju meleka i na~ina ispitivanja i ono {to }e odgovoriti mu'min i ono {to }e odgovoriti munafik.

Kazna u kaburu i njegove blagodati (ar. azabul-kabri ve ne'imuhu)

Obaveza je vjerovati u kaznu u kaburu i njegove blagodati. On je ili provalija od d`ehennemskih provalija ili ba{}a od D`ennetskih ba{}i. Kabur je prvo od stani{ta ahireta. Ko se od njega spasi, ono {to dolazi poslije bi}e mu lak{e, a onaj ko tu propadne ono {to dolazi poslije bi}e mu te`e. Stoga ~ovjek kad umre po~inje njegov Sudnji dan. Nagradi i kazna u kaburu }e biti nad du{om i tijelom zajedno, a ponekad nad samom du{om. Kazna u kaburu }e biti za nevjernike, a nagrada za iskrene vjernike. ^ovjek }e biti ka`njen ili nagrađ`en u zagrobnom `ivotu (ar. berzeh) bio ukopan u kabur ili ne.

Ako bi ~ovjek bio zapaljen ili se utopi ili ga pojede `ivotinja svejedno }e biti ispitivan, ka`njavan ili nagralivan. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **الْأَنَارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ** ﴿٤٦﴾ [سورة

غافر: الآية ٤٦].

“Oni }e se ujutro i nave~e u vatri pr`iti, a kada nastupi ^as: “Uvedite faraonove ljude u patnju najte`u!” (prijevod zna~enja Kur'ana, sura Al-Mu'min: 46.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Da ne}ete biti ukopani molio bih Allaha da vam da da ~ujete kabursku patnju.

Puhanje u rog (ar. sur)

Sur je rog u koji }e puhnuti Israfil alejhis-selam. Kada prvi put u njega puhne umrije}e sva stvorenja osim onih koje Allah bude odabrao. Zatim }e puhnuti drugi put i o`ivje}e sva stvorenja koja su `ivjela od stvaranja `ivota do Sudnjeg dana. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **اَوْنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ** ﴿٦٨﴾ [سورة الزمر: الآية ٦٨].

“I u rog }e se puhnuti, i umrije}e oni na nebesima i oni na Zemlji, osta}e samo oni koje bude Allah odabrao; poslije }e se u rog drugi put puhnuti i oni }e, odjednom, ustati i ~ekati.” (prijevod zna~enja Kur'ana, sura Az-Zumar: 68.)

Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Zatim }e se puhnuti u rog i svako ko ga ~uje }e umrijeti, zatim }e Allah spusiti ki{u koja }e o`ivjeti ljude. Zatim }e se puhnuti drugi put na {to }e svi ljudi ustati gledaju}i oko sebe.” (bilje`i ga Muslim)

Pro`ivljenje (ar. ba’s)

Pro`ivljenje je Allahovo o`ivljavanje mrtvih kada se puhne u rog drugi put kada }e ljudi ustati po zapovjedi Gospodara svih svjetova. Kada Allah odobri puhanje u rog drugi put i vra}anje du{a u njihova tijela usta}e ljudi iz svojih kaburova `ure}i na mjesto obra}una goli, bosii, neobrezani, nijemi, ne}e imati ni{ta. Zatim }e se odu`iti mjesto skupa, pribli`i}e se Sunce i poja~ati svoju toplotu tako da }e ljudima znoj dopirati do usta od `estine tog mjesta.

Nekima }e znoj dostizati do ~lanaka, nekima do koljena, nekima do struka (pasa), nekima }e dostizati do grudi, nekima do ramena, a neke }e potpuno potopiti zavisno od njihovih dijela.

Pro`ivljenje je istina {to dokazuju ajeti i hadisi, zapa`anje i razum:

Ajeti i hadisi:

Mnogi su ajeti i hadisi koji dokazuju istinitost pro`ivljenja. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اِقْلَبْ بَلِيَّ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ﴿ [سورة التغابن: الآية ٧].

“Reci: “Ho }ete, Gospodara mi moga, sigurno }ete biti o`ivljeni.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Tagabun: 7.)

Uzvi{eni Allah takole ka`e:

وقال تعالى: اَكَمَا بَدَأْنَا اَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيدُهُ ﴿ [سورة الانبياء: الآية

.[١٠٤].

“Onako kako smo prvi put iz ni{ta stvorili, tako }emo ponovo iz ni{ta stvoriti.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Anbiya’: 104.)

Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Zatim }e se puhnuti u rog i svako ko ga ~uje }e umrijeti, zatim }e Allah spusiti ki{u koja }e o`ivjeti ljude. Zatim }e se puhnuti drugi put na {to }e svi ljudi ustati gledaju}i oko sebe.” (bilje`i ga Muslim) Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: اِقَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي اَنْشَأَهَا اَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

[سورة يس: الآيتان ٧٨-٧٩].

“Ko }e o`ivjeti kosti kada budu truhle?” Reci: "O`ivje}e ih Onaj koji ih je prvi put stvorio; On dobro

zna sve {to je stvorio.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Ya-sin: 78.-79.)

Zapa`anje (ar. his):

Allah je svojim robovima pokazao o`ivljavanje ljudi na ovome svijetu. U suri Al-Baqara nalazimo primjera o`ivljavanja: narod Musa-a alejhis-selam kojeg je Allah o`ivio nakon {to ih je usmrtio, ubice Israilovih sinova, narod koji je iza{ao iz svojih ku}a bje`e}i od smrti, primjer o`ivljavanja ~ovjeka koji je pro{ao kraj sela pa ga je Allah usmrtio a zatim ga je o`ivio, te primjer o`ivljavanja ptice Ibrahimu alejhis-selam.

Razum (ar. akl):

Racionalni dokazi za pro`ivljenje su:

a) Allah, d`elle {e'nuhu, je tvorac nebesa i Zemlje i onoga {to je na njoj. Stvorio ih je prvi put i onaj ko ih je bio u stanju prvi put stvoriti u stanju je i ponoviti njihovo stvaranje.

b) Svjedoci smo da zemlja zimi bude mrtva, bez `ivota, zatim Allah u prolje}e spusti ki{u pa ona o`ivi i zazeleni se raznovrsnim prekrasnim biljem.

**Skup, obra~un, nagralivanje ili ka`njavanje
(ar. el-ha{r vel-hisab vel-d`eza')**

Vjerujemo da }e na Sudnjem danu svi ljudi biti tjelesno pro`ivljeni, i da }e biti pitani za svoja djela te da }e svima biti pravedno presuleno. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **اَوْحَشَرْنَا لَهُمْ فَلَمْ نُعَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا** ﴿سورة الكهف: الآية ٤٧﴾.

“A njih smo ve} sakupili nijednog nismo ostavili.”(prijevod zna~enja Kur'ana, Al-kahf: 47.) Uzvi{eni Alah takole ka`e:

وقال تعالى: **إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلْقٍ حِسَابِيَّةٍ** ﴿سورة الحاقة: الآيات ١٩-٢١﴾.

“Evo vam, ~itajte knjigu moju, ja sam ~vrsto vjerovao da }u ra~un svoj polagati.” I on }e biti u `ivotu zadovoljnom.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Haqqa: 19.-21.) Ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: **وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ** ﴿سورة الحاقة: الآيات ٢٥-٢٦﴾.

“A onaj kome se da knjiga u lijevu ruku njegovu re}i }e: “Kamo sre}e da mi knjiga moja ni data nije i da ni saznao nisam za obra~un svoj.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Haqqa: 25., 26.)

Ha{r je okupljanje ljudi na mjestu skupa radi obra~una. Razlika izmelu okupljanja i pro`ivljenja je u tome {to je pro`ivljenje povratak du{a u njihova tijela, a ha{r je okupljanje pro`ivljenih na mjestu skupa.

Obra~un, nagraivanje ili ka`njavanje

Obra~un, nagraivanje ili ka`njavanje se ogleda u tome da }e Allah, d`elle {e'nuhu, svoje robove ispred sebe postaviti upoznavaju}i ih sa djelima koja su radili. Oni vjernici koji se budu bojali Allaha njihov obra~un }e biti izlaganjem njihovih djela dok ne spoznaju Allahovo dobro~instvo prikrivanjem njihovih lo{ih djela na dunjaluku i opra{tanjem na ahiretu. Dolazi }e na mjesto skupa na osnovu njihovog imana. Do~ekiva }e ih melec i obradovati D`ennetom i za{titi }e ih od strahota toga nesnosnog dana. Lica }e im pobijeliti i toga dana blistava, nasmijana i radosna biti. A la`ljivci, mali i veliki, }e biti obra~unavani te{kim i preciznim obra~unom. Bi }e vu~eni na licima njihovim, poni`eni kao kazna za ono {to su radili i zato {to su la`ljivci bili.

Prvi koji }e ra~un polagati na Sudnjem danu je ummet Muhameda sallallahu alejhi ve sellem, i sa njima 70.000 onih koji }e u }i u D`ennet bez obra~una, zbog cjelovitosti njihova imana. To su oni koje je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, opisao rije~ima: "Ne tra`e da im se u~i rukja (rukja – {erijatsko lije~enje od d`ina), ne lije~e se pu{tanjem krvi, niti su sujevjerni."

Od njih je i cijenjeni ashab Uka{a ibn Muhsin, radijallahu anhu. Prvo za{to }e Allahov rob polagati ra~un je namaz, a prvo {to }e melu ljudima biti presuleno su njihova prava u krvi.

**Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem,
vrelo (ar. havd)**

Vjerujemo u Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, vrelo.

To je veliko i pristupa~no vrelo ~ija voda dolazi iz D`ennetske rijeke Kevser, a nalazi se na mjestu na kome }e se odvijati de{avanja na Sudnjem danu. To je vrelo sa kojeg }e piti ummet Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

Od njegovih svojstava je da je bjelji od mlijeka, slali od meda i mirisa ljep{eg od miska i stalno se pove}ava, a svaki njegov ugao du`ine je mjesec dana hoda. On ima dvije pritoke putem kojih mu doti}e voda iz D`enneta. Broj njegovih posuda je ve}i od broja zvijezda na nebu. Ko se iz njega napije jedan gutljaj nikada poslije toga ne}e o`edniti.

Oprost (ar. {efa'at)

Kada se ljudima nagomilaju problemi na mjestu skupa i odu`i im se boravak, tra`i}e da se neko zauzme za njih kod Gospodara njihova da bi se rije{ili strahota i u`asa tog mjesta. Tra`i}e najprije od najodabranijih poslanika (ar. ulul-a'zm) da se zauzimaju za njih, ali svi }e odbiti dok ne dolu do posljednjeg poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, kome je Allah oprostio sve grijeha. On }e na to pristati i svi ljudi }e mu biti zahvalni na tome ~ime }e se pokazati njegovo uzvi{eno mjesto melu njima. Zatim }e u~initi sed`du ispred prijestolja (ar. ar{) mole}i Allaha, zahvaljuju}i mu i slave}i Ga, da mu dopusti da se zauzima za njih, i bi}e mu dopu{teno.

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Na Sudnjem danu }e se Sunce toliko pribli`iti da }e

ljudima od njegove `estine znoj dostizati do polovine u{iju. Tra`i}e pomo} od Adema, zatim od Ibrahima, zatim od Musa-a, zatim od Isa-a, a zatim od Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, zatim }e posredovati kako bi bilo presuleno melu stvorenjima, pa }e i}i sve dok ne uzme halku na vratima. To je ono kada }e ga Uzvi{eni Allah postaviti na "hvaljeno mjesto" zato {to }e mu svi okupljeni zahvaljivati." (Buhari) Ovo je veliki oprost kojim je Allah odlikovao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, melutim za Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, su vezani i drugi vidovi oprosta:

1. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za stanovnike D`enneta da im se dopusti ulazak u D`ennet. Dokaz za to su rije~i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Na Sudnjem danu }u do}i do vrata D`enneta, pa }e se otvoriti. Re}i }e ~uvar: "Ko si ti?" Rekao je: "Re}i }u Muhammed." Re}i }e ~uvar: "Tobom mi je nareleno da otvorim vrata, nikome drugom prije tebe." (Muslim)

2. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za ulazak u d`nnet ljudi ~ija su dobra i lo{a djela jednaka. Ovo je mi{ljenje jednog dijela uleme, ali o ovome nema sahih hadisa od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

3. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za ljude koji su zaslu`ili ulazak u d`hennem da ih spasi od vatre. Dokaz za to su rije~i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Moje zauzimanje je i za one od mog ummeta koji budu ~inili velike grijehe." (bilje`i ga Ebu-Davud)

4. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za podizanje stepena stanovnicima D`enneta u D`ennetu.

Dokaz za to su rije~i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Allahu moj oprost i Ebu Selemi i pove~aj njegovu stepenu.” (Muslim)

5. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za ljude koji }e u}i u D`ennet bez obra~una i ka`njavanja. Dokaz za to je hadis Uka{e ibn Muhsina u kome se navodi da }e 70.000 ljudi u}i u D`ennet bez obra~una i kazne. Pa je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, molio za njega rije~ima: “Allahu moj u~ini ga od njih.”

6. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za one koji budu u}li u D`ehennem zbog ~injena velikih grijeha da izalu iz njega. Dokaz za to su rije~i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Moje zauzimanje je i za one iz mog ummeta koji budu ~inili velike grijeha.” (bilje`i ga Ebu-Davud) Takole i hadis: “Iza}i }e ljudi iz d`hennema zauzimanjem Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u}i }e u D`ennet i zva}e se D`ehennemlije.”

7. Njegovo sallallahu alejhi ve sellem, zauzimanje za ubla`ivanje kazne onome ko to zaslu`uje kao njegovo zauzimanje za amilu Ebu Taliba. Dokaz za to su rije~i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: “Nadam se da }e mu (amili) koristiti moje zauzimanje na Sudnjem danu. Bi}e stavljen u pli}ak od vatre koja }e mu stizati do ~lanaka od ~ega }e mu klju~ati mozak.” (Muttefekun alejhi)

Zauzimanje kod Allaha nije ispravno osim sa dva uslova:

a) Da je Allah zadovoljan onim ko se zauzima i onim za koga se zauzima.

b) Allahovo dopu{tenje onome ko se zauzima da se zauzima. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **أَوْ لَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ أَرْتَضَىٰ** ﴿سورة الأنبياء: الآية ٢٨﴾

“I oni }e se samo za onoga kojim On bude zadovoljan zauzimati.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Anbiya': 28.) Takole ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: **أَمَّن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ** ﴿سورة البقرة: الآية ٢٥٥﴾.

“Ko se mo`e pred Njim zauzimati za nekoga bez dopu{tenja Njegova.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Baqara: 255.)

Vaga (ar. mizan)

Vaga je istina i obavezno je vjerovanje u nju. To je vaga koju }e Allah postaviti na Sudnjem danu da bi se na njoj vagala djela robova i nagralivala za njih. To je prava vaga sa dva tasa i jezikom kojom }e se vagati djela ili listovi na kojima su ispisana djela ili sam po~initelj tih djela. Sve }e se vagati ali je poenta u te`ini i lahko}i djela, a ne onoga ko ih je radio niti u veli~ini stranice. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ حَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا** وَكَفَىٰ بِنَا حَسِيبِينَ ﴿سورة الأنبياء: الآية ٤٧﴾.

“Mi }emo na Sudnjem danu ispravne terezije postaviti, pa se nikome krivo ne}e u~initi; ako ne{to bude te{ko koliko zrno goru{ice, Mi }emo za to kazniti ili nagraditi. A dosta je {to }emo Mi ra~une ispitivati.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Anbiya': 47.) Takole ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: **ا** وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ

فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ

فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا

يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾ [سورة الأعراف: الآيتان ٨-٩]

“Mjerenje toga dana bi}e pravedno: oni ~ija dobra djela prevagnu, oni }e {ta `ele posti}i; a oni ~ija dobra djela budu lahka, oni }e, zato {to dokaze Na{e nisu priznavali, stradati.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-A'raf: 8., 9.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “^isto}a je dio imana i hvala Allahu prevagnu}e na vagi.” (Muslim) I rekao je: "Postavi}e se vaga na Sudnjem tolika kada bi se na nju postavili nebo i Zemlju ona bi se toliko pro{irila.” (Hakim)

]}uprija (ar. sirat)

Vjerujemo u sirat. To je tanki, zastra{uju}i most postavljen iznad D`ehennema. Ljudi }e prelaziti preko njega do D`enneta. Neki }e pre}i brzinom treptaja oka, neki kao munja, neki kao ptica, neki kao vjetar, neki brzinom najboljeg konja, neki }e pre}i

tr~e}i, neki hodaju}i a neki pu`e}i. Prelazi}e na osnovu svojih djela dok ne prole onaj ~ije je svjetlo koliko mali prst na nozi. Bi}e onih koji }e biti { }epani i ba~eni u vatru, a ko prele preko njega u}i }e u D`ennet. Prvi ko }e pre}i preko sirata je na{ Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a zatim njegov ummet. Toga dana niko ne}e govoriti osim poslanici. Dova poslanika toga dana }e biti: “Bo`e, spasi nas, spasi!” Na rubovima D`ehennema nalaze se kuke, ~iji broj samo Allah zna, koje hvataju onoga koga Allah ho}e od Njegovih stvorenja.

Osobine sirata

On je o{triji od sablje, tanji od kose, klizav je, na njemu niko nije stabilan osim onoga koga Allah na njemu u~vrsti, bi}e postavljen na mra~no mjesto. Bi}e postavljeno povjerenje i obila`enje rodbine s obje strane sirata kako bi svjedo~ili za onoga koji ih je odr`avao i protiv onoga ko ih je zapostavljao. Ka`e Uzvi{eni:

قال الله تعالى: **اِوَانَ مِّنْكُمْ اِلَّا وَاَرَدُّهَا كَانَ عَلٰى رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا** ﴿٧١﴾ **ثُمَّ نُنْطِي اَلَّذِيْنَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِيْنَ فِيْهَا جِثِيًّا** ﴿٧٢﴾ [سورة مريم: الايتان ٧١-٧٢].

“I svaki od vas }e do njega sti}i! Gospodar tvoj se sigurno tako obavezao! Zatim }emo one koji su se grijeha klonili spasiti, a nevjernike }emo da u njemu na koljenima kle~e ostaviti.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Maryam: 71., 72.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Sirat je postavljen iznad D`ehennema, a ja i moj ummet }emo biti prvi koji }e preko njega pre}i.” (Muslim)

I rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Sirat je postavljen iznad D`ehennema i ja }u biti prvi koji }e ga pre}i, a dova poslanika toga dana }e biti: "Bo`e, spasi nas, spasi!" (Muttefekun alejhi)

Rekao je Ebu Seid El-Hudrij, radijallahu anhu: ^uo sam da je sirat o{triji od sablje i tanji od kose. (Muslim)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Bi}e postavljeno povjerenje i obila`enje rodbine s desne i s lijeve strane sirata. Prvi od vas }e pre}i kao munja, zatim kao vjetar, zatim kao ptica, neki }e pre}i tr~e}i, kao nagrada za ono {to su radili. Bi}e melu vama onaj ko }e stajati na njemu govore}i: "Bo`e, spasi nas, spasi!" Kada ostanu ljudi koji }e imati malo dobrih djela do}i }e ~ovjek koji }e sirat prelaziti pu`u}i po njemu. Na oba kraja sirata se nalaze kuke koje }e grabiti ljude, pa koga samo zagrebu spasi}e se, a koga { }epaju u vatru }e." (bilje`i ga Muslim)

Kantar

Vjerujemo da }e se vjernici, nakon {to prelu sirat i spase se od vatre, zaustaviti na kantar, a to je mjesto izmelu D`enneta i D`ehennema, da bi izravnali ra~une koji su ostali melu njima na dunjaluku prije ulaska u D`ennet. Kada se o~iste dopusti}e im se ulazak u D`ennet. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: "Nakon {to se vjernici spase od D`ehennema bi}e zadr`ani na kantar, da bi izravnali ra~une koji su ostali melu njima na dunjaluku, pa kada se o~iste dozvoli}e im se ulazak u D`ennet. Tako mi onoga u ~ijoj je ruci du{a Muhammedova svako od vas }e

bolje znati put do svoje ku}e u D`ennetu nego {to je to znao na ovom svijetu.”

D`ennet i D`ehennem

Vjerujemo da su D`ennet i D`ehennem istina. Vjerujemo da su stvoreni i da su vje~ni. Blagodati stanovnika D`enneta nikada ne}e prestati niti }e pro}i, a kazna onim stanovnicima D`ehennema kojima je Allah presudio vje~no{ }u u njemu nikada ne}e pro}i niti prestati. Oni koji budu vjerovali u Allahovu jedno}u, a zbog drugih grijeha budu ba~eni u D`ehennem, iza}i }e iz D`ehennema zauzimanjem onih kojima }e zauzimanje biti dopu{teno milo{ }u Najmilostivijeg.

D`ennet

D`ennet je ku}a plemenitosti koju je Allah na Sudnjem danu pripremio onima koji Ga se budu bojali. U njemu su rijeke koje teku, visoke sobe, prekrasne `ene. U njemu ima {to god du{a za`eli i ono {to oko nije vidjelo, uho nije ~ulo i ono {to ~ovjeku na um ne mo`e pasti. Njegove blagodati nisu prolazne nego su vje~ne bez prekida. Najmanje mjesto u D`ennetu je vrijednije od dunjaluka i svega {to je na njemu. Njegov miris se osjeti na daljini od 40. godina hoda, a najve}a nagrada vjernicima uu D`ennetu je gledanje u Allahovo plemenito lice. Oni koji ne budu vjerovali ne}e vidjeti Gospodara njihova, a ko zanije~e da }e vjernici vidjeti svoga Gospodara isti su kao nevjernici i ne}e Ga vidjeti. D`ennet ima stotinu spratova, izmelu svakog od njih je koliko izmelu nebesa i Zemlje, a najviso~iji dio D`enneta je Firdevs

iznad kojeg se nalazi Allahov prijesto (ar. 'ar{}). D`ennet ima osam vrata. Razmak vrata jednih od drugih je koliko izmelu Mekke i Hid`ra. Do}i }e dan kada }e se D`ennet napuniti, a najmanje {to }e ~ovjek posjedovati u D`ennetu je koliko dunjaluk deset puta. Ka`e Uzvi{eni o D`ennetu:

قال الله تعالى عن الجنة: **أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ** ﴿ [سورة آل عمران: الآية ١٣٣]

“Pripremljen za bogobojazne.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali –Imran: 33.)

Ka`e Uzvi{eni o vje~nom boravku stanovnika D`enneta u D`ennetu:

وقال تعالى - عن خلود أهل الجنة: **اَجْزَأُوهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ**
عَدْنٍ تَطْرِبُ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ﴿ [سورة

البينة: الآية ٨]

“Njih nagrada u Gospodara njihova ~eka: edenski vrtovi kroz koje }e rijeke te}i, u kojima }e vje~no i zauvijek boraviti. (prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Bayyina: 8.)

D`ehennem

D`ehennem je ku}a ka`njavanja koju je Allah pripremio kafirima i grije{nicima. U njemu su najgore kazne i oblici ka`njavanja. Njegovi ~uvari su krupni i jaki melec. Nevjernici }e vje~ni boraviti u njemu. Hrana im je zekum (drvo u D`ehennemu ~ijim }e se plodovima stanovnici D`ehennema hraniti), a pi}e }e im biti hamim (hamim - `eravica i znoj). Dunjalu~ka

vatra je sedamdeseti dio d`ehennemske vatre. Ova vatra ne}e osje}ati odvratnost prema onome ko u nju bude ba~en, nego }e ih bacati na dno D`ehennema i govoriti: “Ima li jo{!” D`ehennem ima sedam vrata a na svaka od njih }e odrelen broj u}i. Ka`e Uzvi{eni o D`ehennemu:

وقال تعالى عن النار: **أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ** ﴿سورة آل عمران: الآية ١٣١﴾.
“Pripremljen za nevjernike.” (prijevod zna~enja Kur'ana, Ali-Imran: 131.)

Ka`e Uzvi{eni o vje~nom boravku stanovnika D`ehennema u D`ehennemu:

وقال تعالى - عن خلود أهل النار: **إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا** ﴿سورة الأحزاب: الآيتان ٦٤-٦٥﴾.
“Allah je nevjernike prokleo i za njih oganj razbuktali pripremio, u njemu }e vje~no i zauvijek boraviti.” (prijevod zna~enja Kur'ana, sura Al-Ahzab: 64., 65.)

Plodovi vjerovanja u Sudnji dan

1. @elja za ~injenjem pobo`nih djela i ustrajnost na njima `ele}i time Allahovu nagradu.
2. Strah od ~injenja grijeha i zadovoljstva njima boje}i se Allahove kazne na Sudnjem danu.
3. Utjeha vjernicima za ono {to ih prole na ovome svijetu da }e to dobiti u D`ennetu na drugom svijetu.
4. Iman u pro`ivljenje je osnova uspjeha pojedinca i zajednice. Kada ~ovjek vjeruje da }e Allah pro`iviti stvorenja nakon smrti i da }e ih nagraditi ili kazniti

shodno njihovim djelima i da }e se osvetiti onaj kome je u~injena nepravda onome ko mu ju je nanio, ~ak i od `ivotinja, ustraja}e u pokornosti Uzvi{enom Allahu, kloni}e se zla, pobijedi}e dobro u dru{tvu i zajednici, blagostanje i smirenost }e sve obuhvatiti.

[esti temelj (ar. rukn) - Vjerovanje u odrelenje (ar. kader)

Definicija El-Kadera i bitnost vjerovanja u ovaj temelj

El-Kader je Allahovo odrelenje vezano za Njegova stvorenja shodno Njegovom praiskonskom znanju i mudrosti, a {to opet proizlazi iz Njegove svemo}i i ~injenice da je On ustanju da u~ini sve {to `eli.

Vjerovanje u Bo`ije odrelenje je sastavni dio vjerovanja u to da je samo On taj koji sve stvara i koji svemu opskrbu daje (ar. rububijje), kao {to je i jedan od temelja vjerovanja bez kojeg se ne mo`e realizovati iman. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾ [سورة القمر: الآية

[٤٩

“Mi sve s određenjem stvaramo.” (prijevod značenja Kur’ana, Al-Qamar: 49.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Sve se de{ava prema određenju, ~ak i rad i nerad, ili nerad i rad (misli se na praktikovanje i ostavljanje Allahovih naređenja, kao {to to tvrdi Nevevi, Allah mu se smilovao, u svome kometaru Muslimovog Sahiha, op. pr.)” (bilje`i ga Muslim)

Stepeni određenja

Vjerovanje u određenje se ne mo`e ostvariti osim ostvarivanjem ~etiri stepena:

1. Vjerovanje u Allahovo praiskonsko znanje koje je sveobuhvatno. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **أَلَمْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ**
إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾ [سورة
الحج: الآية ٧٠]

“Zar ne zna{ da je Allahu poznato sve {to je na nebu i na Zemlji? To je sve u knjizi; to je, uistinu, Allahu lahko!” (prijevod značenja Kur’ana, Al-Had` : 70.)

2. Vjerovanje da je Uzvi{eni Allah sva određenja zapisao u El-Levhi-l-Mahfuzu. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **أَمْ أَفْرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ** ﴿٣٨﴾ [سورة الأنعام: الآية
٣٨].

“U Knjizi Mi nismo ni{ta izostavili.” (prijevod značenja Kur’ana, Al-An’am: 38.)

Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem:

“Allah je zapisao odreenja stvorenja prije stvaranja nebesa i Zemlje na pedeset hiljada godina.” (bilje`i ga Muslim)

3. Vjerovanje u Allahovu volju koja se odvija i Njegovu mo} koja sve obuhvata. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **ا وَمَا تَشَاءُونَ اَلَّا اَنْ يَشَاءَ اللهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ**

﴿ [سورة التكويد: الآية ٢٩]. ﴾

“A vi ne mo`ete ni{ta htjeti ako to Allah, Gospodar svjetova, ne}e!” (prijevod zna~enja Kur`ana, At-Takvir: 29.)

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Zar si me u~inio onim koji se pored Allaha doziva? Nego reci: {ta samo Allah ho}e.” (bilje`i ga Ahmed)

4. Vjerovanje da je samo Allah taj koji sve stvara. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **ا اللهُ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ**

﴿ [سورة الزمر: الآية ٦٢]. ﴾

“Allah je Stvoritelj svega i On upravlja svim.” (prijevod zna~enja Kur`ana, A-Zumar: 62.) I ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **ا اللهُ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ**

﴿ [سورة الزمر: الآية ٦٢]. ﴾

“Allah stvara i vas i ono {to napravite.” (prijevod zna~enja Kur`ana, As-Saffat: 96.)

Ka`e Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Allah stvara svakog onoga koji ne{to ~ini kao i ono {to ~ini.” (bilje`i ga Buharija)

Vrste odreenja

1. Op}e odrelenje za sva stvorenja i to je ono odrelenje koje je Uzvi{eni Allah zapisao u El-Levhil-Mahfuzu prije stvaranja nebesa i Zemlje na pedeset hiljada godina.

2. @ivotno odrelenje, a to je odrelenje o svemu onome {to }e se ~ovjeku desiti od momenta kada mu se du{a udahne do smrtnog ~asa.

3. Godi{nje odrelenje, a to je odrelenje o onome {ta }e se desiti svake godine. Ovo odrelenje se propisuje svake godine u no}i Lejletul-Kader. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اِفِيهَا يُفَرَّقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿٤﴾ [سورة الدخان: الآية
٤].

“U kojoj se svaka mudra stvar odredi” (prijevod zna~enja Kur’ana, Ad-Duhan: 4.)

4. Svakodnevno odrelenje, a to je odrelenje onoga {to }e se desiti svaki dan od uzdizanja i spu{tanja (misli se na ugled ljudi, op. pr.), davanja i zabranjivanja (blagodati, op. pr.), `ivota i smrti, i tome sli~nog. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَيَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ﴿٢٩﴾ [سورة الرحمن: الآية ٢٩].

“Od Njega tra`e oni koji su na nebesima i oni koji su na zemlji. Svakog dana On se pita” (prijevod zna~enja Kur’ana, Er-Rahman: 29.)

Vjerovanje klasika (ar. selefa) u odrelenje

Oni su vjerovali da je Allah Onaj koji je sve stvorio, te da je On Gospodar i Vladar svega stvorenog koji je

propisao određenja stvorenja prije nego {to ih je stvorio. On je stvorenjima propisao njihovu opskrbu, djela, sre}u i nesre}u i sve je to kod Njega zapisano. Mo`e se desiti samo ono {to On ho}e, a {to On ne `eli ne mo`e se niti desiti. On zna sve {to se desilo, sve {to }e se desiti i ono {to se nije desilo i kako bi bilo da se desilo. On mo`e u~initi sve {to ho}e. Na pravi put upu}uje onoga koga ho}e a u zabludu odvodi onoga koga ho}e.

Oni su vjerovali da stvorenja imaju slobodnu volju i mo} da urade {to im je Uzvi{eni propisao. Kao {to su vjerovali da stvorenja ne mogu po`eliti osim ono {to Allah dozvoli. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا** ﴿سورة

العنكبوت: الآية ٦٩ .

“One koji se budu zbog Nas borili Mi }emo, sigurno, putevima koji Nama vode uputiti..” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Ankabut: 69.)

Uzvi{eni Allah je taj koji stvara ljudska djela ali su oni ti koji ih istinski ~ine. Niko nema opravdanje pred Uzvi{enim Allahom zbog ostavljanja neke vjerske du`nosti (ar. vad`iba) niti zbog ~injenja ne~eg zabranjenog (ar. haram). Naprotiv, u ovom pitanju Uzvi{eni ima nepobitan dokaz protiv stvorenja. Dozvoljeno je pravdanje određenjem u nepogodama koje ~ovjeka zadese ali ne i u slu~aju grije{enja. U jednom hadisu stoji da se Musa, alejhis-selam, pred Ademom. Alejhis-selam, opravdao određenjem: “Musa, alejhis-selam, je rekao Ademu, alejhis-selam: Ti si Adem kojeg je njegov grijeh izveo iz D`enneta. Na {to mu je Adem, alejhis-selam, odgovorio: Ti si Musa kojeg je Allah odabrao Svojim poslanstvom i

obra}anjem pa me krivi{ zbog ne~ega {to mi je bilo suleno prije nego {to sam stvoren. Pa je Adem ubijedio Musa-a.” (bilje`i ga Muslim)

Djela stvorenja

Djela koja Uzvi{eni Allah stvara u svemiru se dijele na dvije vrste:

1. Djela stvorenja koja Allah Uzvi{eni u~ini da se dese a da niko nema slobodnu volju u tome ili mogu}nost odabira, poput `ivota, smrti, zdravlja i bolesti. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ا وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ [سورة الصافات: الآية

. [٩٦

“Allah stvara i vas i ono {to napravite.” (prijevod zna~enja Kur’ana, As-Saffat: 96.) I ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ا الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيْكُمْ

اَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٢﴾ [سورة الملك: الآية ٢].

“Onaj koji je stvorio smrt i `ivot da bi isku{ao koji od vas }e bolje postupati.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Mulk: 2.)

2. Djela koja ~ine stvorenja kojima je Uzvi{eni Allah dao da imaju li~nu slobodu shodno svojoj volji i odabiru. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ا لِمَن شَآؤُ مِنْكُمْ اَن يَّسْتَقِيْمَ ﴿٢٨﴾ [سورة

التكوير: الآية ٢٨].

“Onome od vas koji ho}e da je na pravom putu.”
(prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Takvir: 28.) I ka`e
Uzvi{eni:

وقال تعالى: اَفَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ ﴿سورة
الكهف: الآية ٢٩﴾.

“... pa ko ho}e - neka vjeruje, a ko ho}e - neka ne
vjeruje..” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Kahf: 29.)
Stvorenja }e biti nagralena za dobro koje u~ine a
ka`njena za zlo. A Allah ka`njava samo za onu stvar u
kojoj je ~ovjek imao mogu}nost slobodnog odabira.
Kao {to ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَوْ مَا اَنَا بِظَلَمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿سورة ق: الآية ٢٩﴾.

“A Allah nije nepravedan prema robovima svojim.”
(prijevod zna~enja Kur’ana, Qaf: 29.) Svaki ~ovjek
zna razliku izmelu onoga u ~emu je imao slobodu
izbora i onoga na {to je bio prisiljen. Ako se sa sprata
spusti niz stepenice onda je to njegovom voljom, a
ako mu se desi da padne onda je na to bio prisiljen.

Veza izmelu Allahovog stvranja i ~injenja stvorenja

Allah je stvorio ~ovjeka i djela koja ~ini, ali mu je
dao volju i mogu}nost da u~ini ono {to ho}e. ^ovjek
istinski ~ini svoja djela zato {to ima volju i mo} da to
u~ini, pa ako povjeruje to je njegovom voljom i
`eljom kao i ako ne povjeruje i u~ini kufr. To je kao
da ka`emo da je odreleni plod od tog i tog drveta, ili
neka biljka da je od odrelene zemlje, u smislu da je
nikla iz nje. Ali je taj isti plod ili biljka od Allaha u

smislu da je On taj koji ju je iz njega (drveta ili zemlje) stvorio. Nije potrebno poja{njavati kako izmelu ovog dvoga nema kontradikcije, tako je sa Allahovim propisima i njegovim odrelenjem.

Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: ا وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ [سورة الصافات: الآية

. [٩٦

“Kad Allah stvara i vas i ono {to napravite.” (prijevod zna~enja Kur’ana, As-Saffat: 96.) I ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: ا فَاَمَّا مَنْ اَعْطٰى وَاتَّقٰى ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنٰى

﴿٦﴾ فَسَنِيْسِرُهُ لِّلْیَسْرِىٰ ﴿٧﴾ وَاَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاَسْتَغْنٰى ﴿٨﴾

وَكَذَّبَ بِالْحُسْنٰى ﴿٩﴾ فَسَنِيْسِرُهُ لِّلْعُسْرِىٰ ﴿١٠﴾ [سورة

اللیل: الآيات ٥-١٠]

“Onome koji udjeljuje i ne grije{i i ono najljep{e smatra istinitim - njemu }emo put ka D`ennetu olak{ati, a onome koji tvrdi~i i osje}a se neovisnim i ono najljep{e smatra la`nim - njemu }emo put ka D`ehennemu olak{ati.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Lejl: 5.-10.)

Du`nost ~ovjeka prema odrelenju

Kada je u pitanju Bo`ije odrelenje ~ovjek je du`an ~initi dvije stvari:

Prvo: Du`an je da od Allaha Uzvi{enog tra`i pomo} u ~injenju onoga {to je u mogu}nosti i ostavljanju onoga {to je zabranjeno. Te da Ga moli da mu olak{a put dobra i da ga udalji od puta zla, da se na Njega

oslanja i da od Njega uto~i{te tra`i znaju}i da mu je On potreban kako bi ga pomogao u ~injenju dobra i ostavljanju zla. Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Dr`i se onoga {to }e ti koristiti, tra`i pomo} od Allaha i ne predaji se, a ako te ne{to zadesi nemoj re}i da sam uradio tako i tako ve} reci: Allah je tako odredio i bilo je onako kako je On htio. Doista “da sam” daje priliku [ejtanu da djeluje.”

Drugo: ^ovjek treba da se strpi na onome {to mu je suleno i da se ne `alosti, ve} treba da zna da je ono {to ga je zadesilo od Allaha i da se tome treba predati i time biti zadovoljan. Kao {to treba znati da ono {to ga je zadesilo nije moglo da ga zaobile, a ono {to ga je zaobi{lo nije moglo da ga zadesi. Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Znaj da ono {to te je zadesilo nije moglo da te zaobile, a ono {to te je zaobi{lo nije moglo da te zadesi.”

Zadovoljstvo sulenim i odrelenim

^ovjek treba da bude zadovoljan onim {to mu je suleno jer je to od potpunosti zadovoljstva Allahom kao Gospodarom. Vjernik treba da je zadovoljan Allahovim odrelenjem zato {to su Allahova odrelenja i djela apsolutno dobro, pavda i mudrost. Ukoliko je ~ovjek ubijelen da ono {to mu se desilo nije moglo da ga zaobile a ono {to ga je zaobi{lo nije moglo da ga zadesi, oslobodi}e sebe od izgubljenosti i neodlu~nosti, ~ime }e udaljiti iz svoga `ivota brigu i nestabilnost. Ne}e se `alostiti zbog onoga {to ga je promaklo, niti }e strahovati za budu}nost ~ime }e postiti}i smirenost i spokoj duha i razuma. Svako onaj ko spozna da mu je njegova `ivotna dob ograni~ena,

kao i opskrba koju {krtost ne}e pove}ati i da je sve ovo zapisano bi}e u stanju da se strpi na onome {to ga zadesi od neda}a i da se Uzvi{enom pokaje zbog eventualnog grijeha kojeg po~ini. Takav ~ovjek je zadovoljan svime {to mu je Uzvi{eni propisao tako da je objedinio pokornost u narelenjima i strpljivost u neda}ama. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اَمَّا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾ [سورة التغابن: الآية

[١١]

“Nikakva nevolja se bez Allahove volje ne dogodi, a On }e srce onoga koji u Allaha vjeruje uputiti - Allah sve dobro zna.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Tagabun: 11.) I ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: اِفْصِرْ بِنَابِكَ وَعَدِّ لِلَّهِ حَقًّا وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ ﴿٥٥﴾ [سورة غافر: الآية ٥٥].

“I strpi se! Doista je Allahovo obe}anje istina, i tra`i oprosta za svoje grijehе.” (prijevod zna~enja Kur’ana, El-Gafir: 55.)

Dvije su vrste upute

1. Hidajetu Delale, odnosno uputa ukazivanja na pravi put i istinu. Ova uputa se odnosi na sve ljude i to je uputa koja je u Poslanikovoj, sallallahu alejhi ve sellem, mogu}nosti i mogu}nosti njegovih sljedbenika. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ** ﴿سورة الشورى: الآية ٥٢﴾

“A ti, zaista, upu}uje{ na pravi put.” (prijevod zna~enja Kur’ana, A{-[ura: 52.)

2. Hidajetu Tefvik, odnosno uputa kojom Uzvi{eni Allah, iz svoje blagodati, poma`e i u~vr{ }uje Svoje dobre robove. Ovu vrstu upute daje samo Uzvi{eni Allah. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ** ﴿سورة القصص: الآية ٥٦﴾.

“Ti ne mo`e{ uputiti onoga koga ti voli{, ve} Allah upu}uje onoga koga On ho}e.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Qasas: 56.)

Postoje dvije vrste volje ili htijenja (ar. irade) u Allahovoj knjizi

1. Kosmi~ko htijenje (ar. irade kevnijje), a to je Njegova volja koja se sprovodi u ~itavom kosmosu i njome su obuhva}ena sva Njegova stvorenja, tako da se de{ava samo ono {to On ho}e. Ova vrsta htijenja se mora ostvariti ali to ne zna~i da je Allah njome zadovoljan i da je voli osim ako se uz nju pove`e i {erijatsko htijenje (ar. irade {er’ijje). Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: **أَفَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ** **لِلْإِسْلَامِ** ﴿سورة الأنعام: الآية ١٢٥﴾.

“Onome koga Allah `eli da uputi - On srce njegovó prema islamu raspolo`i..” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-An’am: 125.)

2. [erijatsko htijenje (ar. irade dinije {er'ijje) je ona volja kojom se de{ava ono {to Uzvi{eni voli i ~ime je zadovoljan. Ova volja se ne mora desiti osim ako se njoj doda irade kevnijje. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: أَيُرِيدُ اللَّهُ بِكُمْ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمْ الْعُسْرَ ﴿١٨٥﴾
[سورة البقرة: الآية ١٨٥].

“Allah `eli da vam olak{a, a ne da pote{ko}e imate.”
(prijevod zna~enja Kur'ana, Al-Bekara: 185.)

Kosmi~ko htijenje (ar. irade kevnijje) je op}enito {iri pojam zato {to obuhvata svako {erijatsko htijenje koje se desi, dok svako kosmi~ko htijenje ne mora biti od onoga {to se ho}e {erijatskim htijenjem. Tako su se, na primjer, u Ebu Bekrovom, radijallahu anhu, vjerovanju ostvarila obadva htijenja, a ne samo irade kevnije kao {to je to slu~aj sa Ebu-D`ehlovim nevjerovanjem. Primjer onoga u ~emu se nije ostvarila irade kevnije mada se to ho}e {erijatskim htijenjem je vjerovanje Ebu-D`ehla koje se nije desilo. Mada Uzvi{eni Allah ho}e da se grije{enje de{ava i mada on to odreluje On time nije zadovoljan i to nije od vjere koju je propisao, naprotiv On to mrzi, zabranjuje da se ~ini i ka`njava onoga ko ga ~ini, ali i pored toga njegovo de{avanje ne izlazi iz okvira odreenog.

Uzvi{eni Allah voli i nareluje pokornost i vjerovanje, a onome ko ih ~ini obe}ava veliku nagradu. Njemu Uzvi{enom se ne mo`e biti nepokorno bez Njegovog htijenja i ne mo`e se desiti osim Ono {to on ho}e. Ka`e Uzvi{eni Allah:

قال تعالى: وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ ﴿٧﴾ [سورة الزمر: الآية ٧].

“On nije zadovoljan nevjerstvom svojih robova” (prijevod zna~enja Kur’ana, Az-Zumer: 7.) I ka`e Uzvi{eni:

وقال سبحانه: **اِنَّ وَاللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ** ﴿سورة البقرة: الآية ٢٠٥﴾.
”A Allah ne voli nered” (prijevod zna~enja Kur’ana, El-Bekara: 205.)

Povodi (ar. esbab) koji otklanjaju ne{to od odredenja

Uzvi{eni Allah je dao da postoje povodi koji otklanjaju ne{to od odredenja. Primjeri tih povoda su dova, milostinja (ar. sadaka), oprez isl. Ali i pored toga sve se de{ava shodno Allahovo odrelenju, ~ak i rad i nerad.

Debata o tome da li je odrelenje Allahova tajna melu Njegovim stvorenjima

Mo`emo re}i da je odrelenje samo u jednom svom aspektu Allahova tajna melu Njegovim stvorenjima i to u kontekstu nepoznatog u odrelenju. Samo On Uzvi{eni zna pravu stvarnost (ar. hakikat) stvari i to niko od ljudi ne mo`e spoznati. Tako, npr., samo On zna ko je taj koga }e uputiti, a koga u zabludu odvesti, kome }e `ivot a kome smrt dati i sl. Kao {to ka`e Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “Kada se spomene odrelenje ne ulazite u to (ne govorite o tome).” (bilje`i ga Muslim)
[to se ti}e drugih aspekata odredenja te pitanja vezanih za njih o tome je dozvoljeno govoriti i ljude tome podu~avati, zato {to je vjerovanje u odrelenje jedan

od temelja imana koje svaki musliman mora znati. Kao {to je rekao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon {to je D`ibrilu, alejhis-salam, odgovorio na pitanje o tome {ta je iman, rekao: "To je bio D`ibril koji je do{o da vas podu~i va{oj vjeri." (bilje`i ga Muslim)

Pravdanje odrelenjem

Praiskonsko Allahovo znanje o tome {ta }e se desiti samo je Njemu poznato i zato se niko time ne mo`e pravdati. Samim tim ~ovjeku nije dozvoljeno da ostavi ono {to mu je nareleno pravdaju}i se odrelenjem, jer u protivnom ne bi bilo osnove za ka`njavanje prestupnika.

Zato onome ko to ~ini ka`emo da on ne zna zasigurno da li je od onih koji }e u}i u D`ennet ili D`ehennem, {to }e re}i da je na njemu da radi na onome {to bi `elio da postigne, a Uzvi{eni Allah }e ga u tome pomo}i.

Prenosi se od ashaba, Allah neka ja zadovoljan njima, da su, kada su ~uli hadise koji govore o odrelenju, rekli: "najvi{e smo se po~eli truditi (rade}i) kada smo ~uli hadise o odrelenju."

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je, nakon {to je bio upitan o pravdanju odrelenjem, rekao: "Radite! Svakome je olak{ano ono za {to je stvoren. Pa onaj ko je od stanovnika D`enneta bi}e mu olak{ana djela stanovnika D`enneta, a onaj ko bude od stanovnika D`ehennema bi}e mu olak{ana djela stanovnika D`ehennema. Zatim je prou~io rije~i Uzvi{enog:

ثم قرأ: **﴿۱﴾** فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ **﴿۲﴾** وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ **﴿۳﴾**
﴿۴﴾ فَسَنِيَرَهُ لِيُسْرَىٰ **﴿۵﴾** وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ **﴿۶﴾**
﴿۷﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ **﴿۸﴾** فَسَنِيَرَهُ لِلْعُسْرَىٰ **﴿۹﴾** ﴿سورة
 الليل: الآيات ٥-١٠﴾.

“Onome koji udjeljuje i ne grije{i i ono najljep{e smatra istinitim - njemu }emo put ka D`ennetu olak{ati, a onome koji tvrdi~i i osje}a se neovisnim i ono najljep{e smatra la`nim - njemu }emo put ka D`ehennemu olak{ati.” (prijevod zna~enja Kur`ana, Al-Lejl: 5.-10.)

Poduzimanje povoda (ar. esbab)

Sve {to se desi ~ovjeku mo`emo svrstati u dvije kategorije; ili je bio u stanju ne{to u~initi pa je to du`an uraditi, ili nije imao mogu}nosti da ne{to u~ini pa se zbog toga ne}e `alostiti. Uzvi{eni Allah zna za svaku nezgodu koja }e se ~ovjeku desiti prije nego se desi. Ali Njegovo znanje nije bilo povod za to da se te nezgode dese ~ovjeku ve} su se one desile zbog niza povoda koji su ih uzrokovali. Ukoliko je ~ovjek napravio propust ne poduzimaj}i neke od povoda za sprje~avanje nezgoda koje je du`an poduzeti on }e za to biti pitan, nasuprot eventualne nemogu}nosti da i{ta poduzme.

Poduzimanje povoda se ne suprotstavlja odrelenju niti oslanjanju na Allaha, ve} se smatra dijelom vjerovanja u ove dvije stvari. Melutim, ako se ne{to {to je suleno desi onda je ~ovjek du`an da time bude zadovoljan i da ka`e “to je Allahovo odrelenje i On je

u~inio da se desi ono {to je htio.” Ali prije nego se to odrenje desi na ~ovjeku je da u~ini sve {erijatski dozvoljene povode kako bi sprije~io da mu se desi ono {to ne `eli. Svi su poslanici poduzimali sve kako bi se za{titili od svojih neprijatelja mada su pomognuti Allahovom objavom i za{titom. Tako je i Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, poduzimao sve mogu}e povode mada je bio uzor u oslanjanju na Allaha. Ka`e Uzvi{eni:

قال تعالى: اِوَأَعِدُّوا لَهُمْ مِمَّا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ

الْخَيْلِ تَرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ ﴿[سورة الأنفال: الآية 60].

“I protiv njih pripremite koliko god mo`ete snage i konja za boj, da biste time zapla{ili Allahove i va{e neprijatelje..” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Enfal: 60.)

I ka`e Uzvi{eni:

وقال تعالى: اَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَأَمْشُوا فِي

مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿[سورة الملك: الآية 15].

“On vam je Zemlju pogodnom u~inio, pa hodajte predjelima njezinim i hranite se onim {to On daje, Njemu }ete poslije o`ivljenja odgovarati.” (prijevod zna~enja Kur’ana, Al-Mulk: 15.)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je u jednom hadisu rekao: “Sna`an vjernik je bolji i dra`i Allahu od slabog vjernika a u obojici je dobro. Dr`i se onoga {to }e ti biti korisno, tra`i pomo} od Allaha i ne pravi se nemo}nim. Ako te zadesi ne{to ne reci da sam

uradio to i to bilo bi tako i tako, ve} reci: “to je Allahovo određenje i On je učinio da se desi ono {to je htio.” Doista “da sam” daje priliku [ejtanu da djeluje.” (bilje`i ga Muslim)

Status onoga ko porekne određenje

Svako onaj ko porekne određenje porekao je jedan od temelja imana ~ime je po~inio djelo kufra. Prenosi se od uleme prvih generacija da su rekli: Raspravljajte se znanjem sa kaderijama (sektom koja pori~e Bo`ije određenje), pa ako poreknu po~inili su djelo kufra, a ako ne poreknu onda su shvatili istinu.

Plodovi vjerovanja u određenje

Vjerovanje u određenje nam donosi mnogobrojne plodove koji se odnose kako na pojedinca tako i na ummet u cjelosti. Od tih plodova izdvajamo:

a) Vjerovanje u određenje nas podsti~e na velik broj ibadeta i lijepih osobina poput: iskrenosti prema Uzvi{enom Allahu, oslonjanja na Njega, bogobožnosti, nade u Njegovu milost, lijepog mi{ljenja o Njemu, strpljivosti, izdr`ljivosti, neo~ajavanja, zadovoljstva, zahvaljivanja samo Allahu na Njegovim blagodatima i milosti, skru{enosti, napu{tanje velikih grijeha, tro{enja imetka na Allahovom putu, hrabrosti, odva`nosti, samopouzdanja, ambicioznosti, odlu~nosti, ozbiljnosti u poslu, umjerenosti u tajnosti i na javi, odagninjanja sujevjerja, smirenosti du{e i srca isl.

b) Onaj koji vjeruje u određenje `ivi svoj `ivot na pravilan na~in; ukoliko ga zadesi kakva blagodat on

zbog toga ne izgubi kontrolu, niti se `alosti, niti gubi nadu, a ako ga kakva neda}a zadesi on zna da je to Uzvi{eni odredio samo kako bi ga time isku{ao pa se na tome strpi.

c) Onaj ko vjeruje u odrelenje konstantno sebe {titi od mogu}ih povoda zablude i lo{eg zavr{etka. To je zato {to ga vjerovanje u odrelenje stalno podsti~e na to da se trudi da istraje na pravom putu, da ~ini {to vi{e dobrih djela i da se klone grijeha i onoga {to }e ga odvesti u propast.

d) Vjerovanje u odrelenje ~ovjeku poma`e da neda}e koje ga zadese do~eka smirena srca i ~vrsta ubjelenja nakon {to je u~inio sve {to je bilo u njegovj mo}i kako bi se za{titio od toga.

Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: “^udan li je primjer vjernika; sve {to ga zadesi po njega je dobro, i tako nije niskim osim s vjernikom. Ako ga zadesi kakvo dobro on zahvali i to bude dobro po njega, a ako ga zadesi kakva neda}a on se strpi i to bude dobro po njega.” (bilje`i ga Muslim)